

BRITŲ RINKIMAI

NESITIKĖTAS KONSERVATORIŲ LAIMĖJIMAS

Praėjusį ketvirtadienį įvykę D. Britanijos seimo rinkimai atnešė staigmeną. Juos laimėjo konservatorių partija, kurios vadas Edward (Ted) Heath sudarė naują vyriausybę. Kalbame apie 'staigmeną' todėl, kad rinkimų išvakarėse buvo lažinami 10 prieš vieną (ir dar didesniu santykiu) už darbiečių laimėjimą. Visi viešosios nuomonės tyrinėtojai pranašavo, kad darbiečiai turėtų laimėti. Be to, ir pati darbiečių Wilsono vyriausybė nebūtų skelbusi naujų rinkimų, jei nesitikėtų jų laimėti. Su didele persvara laimėjusi 1966 metų rinkimus, darbiečių vyriausybė galėjo sunaujais rinkimais dar palaukti iki rudens. Dar prieš keletą mėnesių atrodė, kad darbiečiai turėtų rinkimus pralaimėti -- viešosios nuomonės tyrinėtojai aiškino, kad konservatoriai turėtų gauti 5-7% persvarą, bet paskutiniu laiku britų ūkis staiga pasitaisė, jų užsienių valiutos atsargos padidėjo beveik

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

100% iki 1,45 bilijono dolerių. Kartu pakilo ir ministro pirmininko Wilsono autoritetas, tuo tarpu konservatorių vadas Heath 53 metų (vienais metais jaunesnis už Wilsoną) viengungis nebuvo labai populiarus asmenybė.

Visi tie momentai turėtų sugundę premjerą Wilsoną paskelbti rinkimus jau dabar, kad išlaikytų turimą (97 atstovų) daugumą 630 narių seime.

Rinkiminę propagandą Wilsonas vedė daug gyviau negu Heath, kuris vengė asmeninių kontaktų, nebučiavo kūdikių ir negėrė alaus kartu su rinkikais karčiamose. Visa tai, atrodo, palaidė darbiečių piešiamą vaizdą, kad konservatorių partija yra karininkų, aristokratų ir pramonininkų interesų bendruomenė. Tuo tarpu 70% rinkikų yra darbininkai ar smulkūs tarnautojai, kurių didelė dauguma tradiciniai turėtų balsuoti už Darbo partiją.

Naują momentą rinkimuose turėjo sudaryti jauni balsuotojai -- pirmą kartą rinkimuose galėjo dalyvauti žmonės, sulaukę vos 18 metų, tačiau didelės staigmenos iš tos rinkikų grupės nebuvo laukiama, nes viešosios nuomonės tyrinėtojai nustatė, kad 90% jaunų žmonių balsuoja taip kaip jų tėvai...

Užsienio ir vidaus politikoje tarp abiejų partijų programų nebuvo didesnio skirtumo. Abi partijos siekia taikos ir draugiškų santykių su JAV bei Sovietų Sąjunga. Prieš rinkimus sovietai padarė palankų mostą premjerui Wilsonui, pakviesdami jį asmeniškai po rinkimų į Maskvą, atseit lyg tikėdami ir norėdami jo laimėjimo. Neatrodė, kad toks 'draugiškas' mostas būtų jam padėjęs. (Wilsonas tą pakvietimą

žadėjo priimti ar atmesiti tik po rinkimų). Abi partijos pasisakė už D. Britanijos įstojimą į Europos ūkinę bendruomenę, tačiau praktika parodė, kad britai gali verstis ir be jos. Įstojimas į tą bendruomenę praplėstų rinką britų gaminiais, tačiau iš kitos pusės D. Britanijoje gerokai pašoktų maisto kainos. Už tat 57% britų šiuo metu nenori to įsijungimo.

Rasinis klausimas britų rinkimuose iki šių metų dar nevaizdino žymenės rolės. Tačiau šiuo metu D. Britanijoje jau gyvena per 1,3 milijono "spalvotų" -- aziatų (indų ir pakistaniečių) ir negrų. Imigracijos suvažymo viešai reikalauja Konservatorių politikas Enoch Powell, su kuo nesutiko net ir konservatorių partijos vadovybė. Rinkimai parodė, kad ta idėja yra gana populiari.

Žodžiu, rinkimų rezultatai buvo daugumai didelė staigmena. Konservatorių laimėjimas dar rinkimų išvakarėse, kalbant su Time buvo lai-

ALT S-gos Cicero Skyrius įteikia \$500 Ped. Lituanistikos institutui Vaižganto "Rimai ir Nerimai" naują laidą išleisti. Iš kairės ALT S-gos Centro V-bos pirm. T. Blinstrubas, Cicero skyriaus viceprezidentą laidą išleisti. Iš kairės ALT S-gos Centro V-bos pirm. T. Blinstrubas, Cicero skyriaus vicepirm. Pr. Kašuba, ponis Kašubienė, Ped. Lit. Instituto direktorius D. Velička, ALT S-gos Cicero skyr. pirm. Juozas Šulaitis įteikia čekį, knygos išleidimui daug pasidaravusi Z. Juškevičienė ir LB Chicago's Apygardos buvęs pirm. A. Juškevičius.

V. Noreikos nuotrauka

J. TUMĄ-VAIŽGANTA MININT

ALT S-gos Cicero skyriaus ruoštas vakaras J. Tumo - Vaižganto jubiliejinių metų proga išleistosios knygos "Rimai ir Nerimai" išlaidoms padengti, praėjo geroje nuotaikoje.

Rengėjų vardu susirinkusius sveikino Z. Juškevičius. A. Kašuba, Ponis Kašubienė, Ped. Lit. Instituto direktorius D. Velička, ALT S-gos Cicero skyr. pirm. Juozas Šulaitis įteikia čekį, knygos išleidimui daug pasidaravusi Z. Juškevičienė ir LB Chicago's Apygardos buvęs pirm. A. Juškevičius.

Lietuvių dailininkų paveikslus laimėjo: J. Paukštienės -- dr. P. Žiolba, J. Pautieniaus -- B. Pakštas, Br. Murino -- dr. F. Kaunas, A.

Rūkštelės -- J. Ališauskas ir M. Stankūnienės -- G. Skopaitė.

Šia proga ALT S-gos Cicero skyrius dėkoja mieliems dailininkams už paveikslus, kurie įgalino skyrių imtis iniciatyvos ir minėtą knygą išleisti. Juozui Grybauskui Cicero šv. Antano Taupymo ir Skolinimo bendrovės vedėjui už skirtą auką, B. Pakštui, tolimam kan. J. Tumo-Vaižganto gimnaziui už paramą ruošiant vakarą ir visiems mūsų tautininkams, o taip pat vakare dalyvavusiems, ir knygos išleidimą įgalinusiems.

PREZIDENTAS NIXONAS JUNGiasi PRIE MŪSŲ

Dr. L. Kriaučiūnas, Lietuvių Tautos Genocido parodos rengimo komiteto pirmininkas, atidarant šią parodą Chicagoje, iš JAV prezidento Richardo Nixono gavo tokio turinio laišką:

"Didelis lietuvių tautos ryžtas visada bus įkvėpimas žmonėms visur, kur jie brangina laisvę. Mes prisimename liūdesį ir kančias, kurias tokia daugybė lietuvių patyrė, nors jie stengėsi gyventi taikoje; lai ir mes išsipareigojime siekti tų pačių tikslų, dėl kurių jie taip ryžtingai kovojo.

Aš jungiuosi su jūsų maldomis ir viltimis, kad lietuviai ir visi, kurie patyrė atskyrimo nuo savo šeimos ir tėvynės skausmą, bus veningi dvasioje ir pasišventę

tam didžiajam siekimui taikos ir laisvės, kas yra kiekvienam įgimta teise. RICHARD NIXON".

JAV viceprezidentas Spiro T. Agnew atsiuntė tokio turinio telegramą: "Yra sakoma, kad demagogų triumfas yra trumpas, bet jų atnešti griuvėsiai amžini. Amerikos lietuviai labai gerai jaučia tuos žmogaus dvasios griuvėjus ir laisvės sunaikinimą, kurie gali ateiti, kai demagogija ir tirionija triumfuoja virš laisvę mylinčios tautos. Kai jūs amerikiečiams, visai Amerikai ir pasauliui primenate tą nelaimę, kuri užgula Lietuvą per šiuos 30 metų, jūs susilaukiate mano užuojautos ir paramos savo pastangose atskleisti pasauliui tiesą. Šiame atveju negalima pasakyti, kad demagogų ir tirionų triumfas buvo trumpalaikis, bet jūsų ryžtas ir pastangos perteikti Lietuvos pavergimo faktus, duoda vilties ne tik jiems, bet ir visiems, kurie myli laisvę. SPIRO T. AGNEW".

ja kontroliuoja visą ekonomiką ir kultūrinį gyvenimą. Tokiu būdu norima kinus padaryti "gerais Mao kareiviais". Jiems užkertamas kelias į švietimą, nes Mao sako, kad

(Nukelta į 2 psl.)

SOVIETŲ - KINŲ KONFLIKTAS

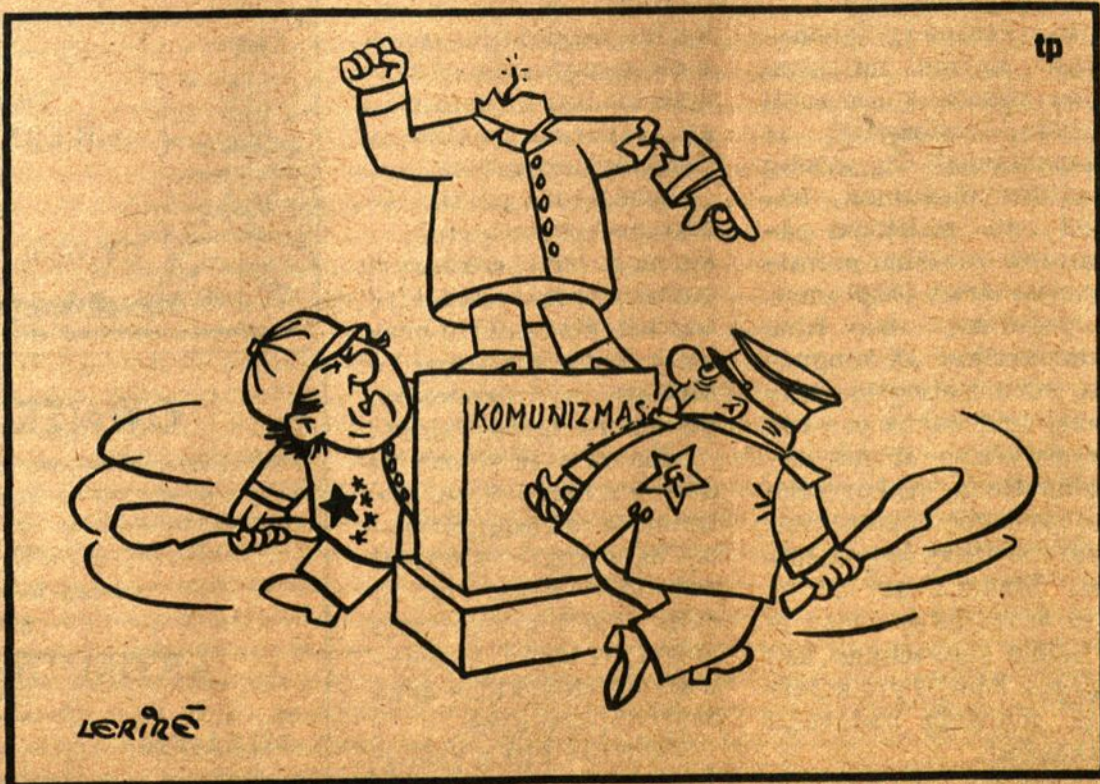
Koks yra tikrasis komunizmo veidas, geriausiai parodo patys komunistai. Štai spausdiname dvi ištraukas. Viena iš gegužės 21 d. Pravdos, kita iš balandžio 22 d. Pekino Liaudies dienraščio. Tie straipsniai savo nuogume nereikalingi komentarų.

"PEKINAS KAIP HITLERIS", rašo Pravda.

Kaip Hitleris, Pekinas irgi kalba apie "tautų išgelbėjimą nuo slavų pavojaus". Kaip III Reicho fašistai, kinų vadovai stengiasi pavaizduoti Sovietų Sąjungą "milžiną silpnom kojom". Imperialistiniai tikslai dik-

tuoja kinų politikai tiek viduj tiek užsieny. Iš Kinijos jie daro išbandymo lauką ir tos jų avantiūros išlaidas turi pakelti visa tauta.

Kinijos liaudies respublika šiuo metu pergyvena aštrią krizę visoje srityje, kaip ekonominėje, tiek ir kultūrinėje. Kinijos komunistų partija yra ant pražūties slenksčio. Komunistų partija, turinti tik partijos vardą, yra priedanga įkūrimui Kinijoje biurokratinės karinės diktatūros. Visa valdžia yra sukoncentruota kariškių rankose, Mao marioniečių, ir karinių rąjonų vadai ten yra absoliutūs valdovai. Kariniai daliniai yra užėmę įmones ir mokyklas. Armij-

-- Kas susprogdino šią statulą?

Kiek Lietuovų gyventojų?

Vilniaus spauda paskelbė sausio mėn. 1970 m. Sovietų S-gos gyventojų surašymo ir okup. Lietuvoje preliminarinius duomenis. Juos pateikė Centrinė statistikos valdyba.

Tais duomenimis, okup. Lietuvos gyventojų skaičius 1970 m. sausio 15 d. buvo -- 3,129,000. 1959 m. surašymo duomenimis gyventojų buvo 2,711,000. Per 11 metų gyventojų skaičius Lietuvoje padidėjo 418,000 arba 15%. Pagrindinę gyventojų prieauglio dalį -- 367,000 žmonių arba 88%, sudaro natūralus prieauglis. Beveik pusę Lietuvos gyventojų dabar sudaro žmonės, gimę po 1940 m.

Miestų gyventojų skaičius per 11 metų padidėjo 50%, tuo tarpu "kaimo gyventojų" sumažėjo 108,000.

Gyventojų skaičius didesniuose miestuose, pgl. šiuos, nepilnus duomenis, siekia: Vilniuje -- 371,700, (1959 m. buvo -- 236,100), Kaune -- 306,200 (1959 m. -- 218,900), Klaipėdoje -- 139,900 (1959 m. -- 89,900). Šiauliuose -- 92,800 (1959 m. -- 59,700), Panevėžyje -- (73,500 (1959 m. 41,100). Labiausia gyventojų skaičiaus atžvilgiu išaugę miestai, šalia minėtų, tai -- Jonaiva (288% padidėjimas su 1959 m. palyginus), Alytus (227%), Druskininkai (193%), Nauj. Akmenė (189%), ir kt. (E)

PADĖTIS OKUPUOTOJE LIETUVOJE (2) DR. J. PUZINAS

Kad kitiems sudarytų įspūdį, jog ir okupuota Lietuva dalyvauja kaip lygus partneris Sovietų Sąjungos valdymo sistemoje, "LTSR" atstovų yra Tautybių Soviete (32) ir SSSR aukščiausiojoje Soviete (10), iš jų 42 "LTSR" atstovų 10 yra rusai: 9 Tautybių Soviete ir 1 SSSR Aukščiausiojoje Soviete, 1966 m. rugpjūčio 2 d. Tautybių Sovieto pirmininku išrinktas Justas Paleckis.

Aukščiausia okupuotos Lietuvos konstitucinė institucija yra "LTSR Aukščiausioji Taryba", arba Sovietas, 1967 m. kovo 19 d. į ją buvo "išrinkta" 290 atstovų, kurių tarpe buvo 66 rusai. Tai lyg parlamentas, įstatymų leidžiamasis organas, tačiau faktinai jis tik bent kiek pritaiko SSSR Aukščiausiojo Sovieto priimtus įstatymus, privalomus visoms vad. "respublikoms". Aukščiausiojo Sovieto pirmininku yra Ananas Barkauskas, o to Sovieto Prezidiumo pirmininku -- Motiejus Šumauskas, kuris ex officio yra ir SSSR Aukščiausiojo Sovietų Prezidiumo pirmininko pavaduotojas.

Aukščiausias konstitucinis okupuotos Lietuvos vykdomasis organas -- "Ministrų Taryba". Yra net 26 dvejopo pobūdžio ministerijos: 21 sąjunginė - respublikinė ministerija, priimančios ir vykdančios įsakymus bei nurodymus iš atitinkamų SSSR ministerijų, ir 5 respublikinės, skirtos grynai vietos reikalams tvarkyti. Prie sąjunginių - respublikinių priklauso šios ministerijos: 1. Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo; 2. Baldų ir medžio apdirbimo pramonės; 3. Finansų; 4. Gynbos; 5. Kaimo statybos; 6. Kultūros; 7. Lengvosios pramonės; 8. Maisto pramonės; 9. Mėšonės ir vandens ūkio; 10. Mėšos ir pieno pramonės; 11. Miškų ūkio ir miško pramonės; 12. Paruošų (nuo 1969 m. gruodžio 8 d.) - Priešlėkšnių; 13. Statybinių medžiagų pramonės; 14. Statybų; 15. Statybinių medžiagų pramonės; 16. Statybų; 17. Sveikatos apsaugos; 18. Švietimo; 19. Užsienio reikalų; 20. Vidaus reikalų ir 21. Žemės ūkio. Respublikinės ministerijos: 1. Automobilų transporto ir plentų; 2. Buitinio gyventojų aptarnavimo; 3. Komunalinio ūkio; 4. Socialinio aprūpinimo ir 5. Vietinės pramonės. Visos mažareikšmės, vietinio pobūdžio ministerijos. Be to, "Ministrų Tarybon" įeina pirmininkai: Plano komisijos, Liaudies kontrolės komiteto, Valstybinio kinematografijos komiteto, Valstybinio profesinio techninio mokymo komiteto, Valstybinio radijo ir televizijos komiteto, Valstybės spaudos komiteto, Valstybinio statybos reikalų komiteto, Valsybės saugumo komiteto, Respublikinio susivienijimo "Lietuvos žemės ūkio technika", Centrinės statistikos valdybos prie LTSR Ministrų Tarybos viršininkas, Vyriausios energijos ir elektrifikavimo valdybos prie LTSR Ministrų Tarybos viršininkas, Vyriausios materialinio - techninio tiekimo valdybos prie LTSR Ministrų Tarybos viršininkas, Ministrų Tarybos pirmininku yra Juozas (Josif) Maniūšis, Guduo se gimęs ir ten mokslus ėjęs, ir tik po II pasaulinio karo atsiradęs Lietuvoje. Jis ex officio yra ir SSSR Ministrų Tarybos narys, Ministrų pavaduotojų, valdybų, skyrių viršininkų, komitetų pirmininkų pavaduotojų, inžinierių ir kitų pareigūnų tarpe taip pat yra rusų.

Sovietai, norėdami sudaryti svertiniesiems įspūdį, kad Lietuva esanti "suvereni respublika" sąjunginėje valstybėje, išlaiko ir "užsienio reikalų ministeriją", kuriai nuo 1966 m. vasario 23 d. vadovauja Leoka dija Diržinskaitė-Piliušenko, Makvoje išėjusi partinis mokslus. Kai Maskva nukreipia Lietuvos Sovietų Sąjungoje besilankančias kitų kraštų kompartijų delegacijas ar atskirus šalių -- Sovietų Sąjungos draugystės organizacijų atstovus, užsienio svečius pasitinka arba pati p. Piliušenko, arba jos pavaduotojas Vytautas Zenkevičius (anksčiau buvęs Maskvos ambasados Washingtono sekretorius), arba kuris nors "ministerijos" skyriaus viršininkas ar pirmasis sekretorius.

Ir Maskvoje yra Lietuvos Ministrų Tarybos nuolatinis atstovas prie SSSR Ministrų Tarybos. Tai inž. Stanislovas Jaruševičius. Jo pavaduotojas -- M. Stankevičius, o vyresnioji patarėja -- rusė Jelenė Eduardovna Drublianec. Tas "atstovas" retkarčiais suruošia priėmimus Maskvoje akredituotiems užsienio diplomatams, sovietiniams ir užsienio spaudos atstovams.

Pagaliau, vietos reikalams tvarkyti yra gausybė rajonų, miestų, apylinkių ir gyvenviečių rajonuose sovietų -- "tarybų". 1967 m. kovo 19 d. į tuos sovietus "išrinkta" net 32,888 atstovai (Valstiečių Laikraštis, 1967, III, 23). Tai tikra "tarybų" šalis...

INDOKTRINACIJA

Kremliaus tikslas -- visokiomis indoktrinacijos priemonėmis išsiauginti rusams ir Sovietų Sąjungos komunistų partijai ištikimų tautininkų. Okupuotoje Lietuvoje indoktrinacijos darba neatlaidžiai vykdo kompartija per plačią išvystytą propagandinių tinklą. Lietuvos partinis aktyvas 1968 m. balandžio 23 d. priimtoje rezoliucijoje indoktrinacijos reikalui tarp kita ko pareiškė: "... gerinti partinę propagandą, masinę - politinę, pasikaitiną darbą, visą žodinę ir spausdintinę propagandą, agitaciją, spaudos, radijo, televizijos, kultūros-švietimo įstaigų darbą... Partinių organizacijų pareiga -- auklėti Tarybų Lietuvos darbo žmones, ypač jaunimą, beribės ištikimybės partijos idealams dvasia, tarybinio patriotizmo, proletarinio internacionalizmo dvasia... Reikia panaudoti visas ideologinio auklėjimo priemones kiekvieno tarybinio žmogaus komunistiniams ištikimimui stiprinti, ugdyti idejinį tvirtumą ir sugebėjimą kovoti su nepasitikėjimu".

Kinijos ekonomija per paskutiniuosius metus žemai krito. Gamyba ne tik nepasiekė savo planų užsibrėžtų 1959 metais. Tuo laiku pagal Kinijos statistiką buvo pagaminta 41,5 bilijonai kw elektros energijos, 348 milijonai tonų anglų, 3,7 milijonai tonų žibalo, 18,4 milijonų tonų plieno. Praeitais metais Kinija pagamino tik 60 bilijonų kw elektros energijos, 210 milijonų anglų, 12 milijonų žibalo ir 13 milijonų plieno.

Kinijos gyventojų skaičius kas metai didėja po 10 milijonų, tuo tarpu gamyba mažėja. Štai kodėl Kinijoje įvestas maisto išdavimas kortelėmis. Per keturis metus darbininko algakrito 15% kai tuo tarpu darbo diena buvo prailginta. Kinijos respublika kariniams reikalams išleidžia 40% savo biudžeto. Krašte siaučia teroras ir miestuose rengiami milžiniški teismai, aikštėse masiniai baudžiamieji nuteistieji tūkstančių žmonių akivaizdoje.

Iš Pekino ir Šanchajaus kasmet milijonai kinų vyksta kolonizuoti Tibetą, Mongoliją ir Sian-kiangą. Tų kraštų tautinės mažumos, būtent 45 milijonai pasmerkiami visiškai asimiliacijai arba išnykimui.

Pagaliau, nuo Kinų kompartijos IX kongreso, kuris patvirtino Mao tezę, kad karas yra neišvengiamas ir net pagaiduotinas, visi pretekstai yra gerai pateisinti šiai politinei hegemonijai. Einama net iki to, kad atnaujintas senas feodalinis supratimas, kad dangus Kinijai yra suteikęs mandatą vadovauti pasauliui.

Paskutiniai įvykiai Indokininijoje įrodė, kad Pe

lui apskritai, okupuotos Lietuvos pramonė, lietuvių literatūra, Lietuvos istorijai ir t.t. (Pergalė, 3, 1970, p. 172).

Bendrojo lavinimo mokyklose programos pritaikytos indoktrinacijai. Ypač tam reikalingai panaudojamos istorijos, geografijos, literatūros ir kalbos pamokos. VIII klasėje įvestos specialios pamokos -- pokalbiai apie sovietinę visuomenę, o IX klasėje -- visuomenės mokslo pagrindai. Jaunimas spiežia masų spalvukus, pionierius ir komсомолą. Čia jaunimui skelpiamas "sovietinis internacionalizmas", "neišardomos tautų draugystės" ir "meilės rusui" jausmas. Steigiami "internacionaliniai klubai", ruošiami brolių tautų šventės, "tematiniai vakarai", "žygių karo kovų keilais", bendros Sovietų Sąjungos tautų pionierių ir moksleivių stovyklos, susitikimai su komunistais - pogrinininkais, revoliucinio sąjūdžio dalyviais, kovų už sovietinę valdžią ir socialistinio darbo veteranais ir t.t. Studentų internacionaliniam auklėjimui (drauge ir rusinimui) ruošiamos "tarprespublikinės" studentų dainų šventės, vyksta į tarpautinius jaunimo ir studentų festivalius, ekskursuojama į Sovietų Sąjungą, skunčiama mokyklų kitų "respublikų" aukštųjų mokyklų, propagandinius kursus, net į statybos bei kitus darbus Sovietų Sąjungoje. (Bus daugiau)

SOVIETŲ-KINŲ KONFLIKTAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

"juo daugiau skaitoma knygų, tuo didesniu idijotu pasidaroma". Kinija nebesukuria jokio meno kūrinio, jokio meniškio filmo per paskutiniuosius keturis metus. Bibliotekos ir muziejai uždaryti. Priešingai Mao mintys ir posakiai išleisti 3 bilijonų tiražu.

Apie 70 milijonų vaikų, mokyklinio amžiaus negali baigti paskutiniuosius mokslo metus. Milijonai specialistų, kurių Kinija reikalinga, negali būti paruošti, nes Mao pasakė: "Mokyklos yra mažieji kapai, iš kurių sklinda didelė smarvė, nes ten prisi veisė visokių blaurių šliužų".

Kinijos ekonomija per paskutiniuosius metus žemai krito. Gamyba ne tik nepasiekė savo planų užsibrėžtų 1959 metais. Tuo laiku pagal Kinijos statistiką buvo pagaminta 41,5 bilijonai kw elektros energijos, 348 milijonai tonų anglų, 3,7 milijonai tonų žibalo, 18,4 milijonų tonų plieno. Praeitais metais Kinija pagamino tik 60 bilijonų kw elektros energijos, 210 milijonų anglų, 12 milijonų žibalo ir 13 milijonų plieno.

Kinijos gyventojų skaičius kas metai didėja po 10 milijonų, tuo tarpu gamyba mažėja. Štai kodėl Kinijoje įvestas maisto išdavimas kortelėmis. Per keturis metus darbininko algakrito 15% kai tuo tarpu darbo diena buvo prailginta. Kinijos respublika kariniams reikalams išleidžia 40% savo biudžeto. Krašte siaučia teroras ir miestuose rengiami milžiniški teismai, aikštėse masiniai baudžiamieji nuteistieji tūkstančių žmonių akivaizdoje.

Iš Pekino ir Šanchajaus kasmet milijonai kinų vyksta kolonizuoti Tibetą, Mongoliją ir Sian-kiangą. Tų kraštų tautinės mažumos, būtent 45 milijonai pasmerkiami visiškai asimiliacijai arba išnykimui.

Pagaliau, nuo Kinų kompartijos IX kongreso, kuris patvirtino Mao tezę, kad karas yra neišvengiamas ir net pagaiduotinas, visi pretekstai yra gerai pateisinti šiai politinei hegemonijai. Einama net iki to, kad atnaujintas senas feodalinis supratimas, kad dangus Kinijai yra suteikęs mandatą vadovauti pasauliui.

Paskutiniai įvykiai Indokininijoje įrodė, kad Pe

nišardomos tautų draugystės" ir "meilės rusui" jausmas. Steigiami "internacionaliniai klubai", ruošiami brolių tautų šventės, "tematiniai vakarai", "žygių karo kovų keilais", bendros Sovietų Sąjungos tautų pionierių ir moksleivių stovyklos, susitikimai su komunistais - pogrinininkais, revoliucinio sąjūdžio dalyviais, kovų už sovietinę valdžią ir socialistinio darbo veteranais ir t.t. Studentų internacionaliniam auklėjimui (drauge ir rusinimui) ruošiamos "tarprespublikinės" studentų dainų šventės, vyksta į tarpautinius jaunimo ir studentų festivalius, ekskursuojama į Sovietų Sąjungą, skunčiama mokyklų kitų "respublikų" aukštųjų mokyklų, propagandinius kursus, net į statybos bei kitus darbus Sovietų Sąjungoje. (Bus daugiau)

kino vadai išnaudoja tų tautų žmonių heroiskumą savo siekimams įgyvendinti: pasidaryti naujais imperatoriais "Didžiosios Kinijos", kuri dominuotų, jei ne visame pasaulyje, tai bent didžiojoje dalyje Azijoje.

"MASKVA TAI HITLERIS", rašo "Liaudies dienraštis".

Sovietinės buržuazijos privilegijuotas sluoksnis sustiprino savo jėgą, kai renegatai revizionistai užgrobė valdžią partijoje ir valstybėje. Ši klika dabar do minuoja partijoje, vyriausybėje, armijoje, ekonomijoje ir kultūroje. Ji padėjo susiformuoti naujai buržuazijos formai, monopolistinei ir biurokратиškai buržuazijai, kuri yra uždėjusi ranką ant visų valstybės turtų.

Vardan valstybės jie plėšia iždą, neleidžia žmonėms pasinaudoti savo darbo vaisiais, kad patys galėtų gyventi liuksuse ir ištvirkavime. Jie persekioja garbingos spalio revoliucijos vaikus. Jie laiko paverę visas tautybes. Aplink save sukelia kontrarevoliucijas. Ir kaip visos išsigimusios klasės, šita sovietinė buržuazija sėja nesutarimus.

Norėdami išsilaikyti valdžioje, šie renegatai kursto intrigas vieni prieš kitus, stengdamiesi sau nepalankius pašalinti. Šita biurokратиška oligarchija nesirūpina liaudies atėtimimi ir gyvenimu. Ji stiprina ginklavimąsi, kad galėtų pasirošti karui. "Ne svies to, bet patrankų reiki!" tai jų šūkis. Tokia buvo politika ir Hitlerio.

Tokie jų nutarimai kenkia ekonomijai ir sovietų gamyba visose srityse krinta, infliacija auga. Trūksta maisto ir darbininkai skursta.

Renegatai ne tik išaikvoja krašto turtus, kuriuos buvo sukrovusi sovietų tauta savo darbu, bet štai jau jie prašo kreditų iš Vakarų Vokietijos ir Japonijos, įkeisdami turtus Sibire.

Išdavikai ir šnipai leidžia klestėti tokiam policiniam režimui. Sovietų Sąjungoje kalėjimai perpildyti nekaltais. Didelis skaičius revoliucionierių uždaryti koncentracijos stovyklose arba bepročių namuose.

Valdžios klika sakosi praktikuojanti internacionalizmą. Priešingai,

ji panaudoja Varšuvos paktą ir Comecon ir kitas grandines prirakinti rytų Europos kraštus pretenduojamai "socialistinei bendruomenei". Toji valdžia begėdiškai pasiuntė į Čekoslovakiją šimtus tūkstančių karių, kad sutraiskius revoliuciją ir pastačius ten savo iškamšinę vyriausybę, paremiant ją kareivių durtuvais.

Taip kaip carai, kurie kankino Leniną, šie renegatai, palaiko ryšius su savo kaimynais feodalinės privilegijos prin-

cipais. Visą laiką vyksta mobilizacija ir pasiruošimas agresijai. Jų tikslas sukelti žaibo karą.

Daugelis carų svajojo, kaip sako Engels, išteigti slavų imperiją nuo Elbės iki Kinijos, nuo Adriatikos iki Arktikos. Taip ir dabartiniai sovietų vadai nori sienas pratęsti net iki Indijos ir Hawaii. Kaip Hitleris didžiavosi arijų viršmogiškumu, taip naujų carų vizionistų "panslavizmas" yra tik ultra-reakcininis rasizmas.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiu įteikti data: 1970 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant priedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus iteikta 300 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIKAS & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIOSKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

OWNER-OPERATORS

Now leasing 5 axle semi-units. Special commodities division. Union scale, company paid benefits. Must have steel hauling experience, be 25 years of age. Low dead-head mileage, high truck earnings. Separate checks to driver and equipment.

Contact Mr. WALTER SCHMIDT
313-877-1500
ARTIM TRANSPORTATION SYSTEM
6217 Lonyo Detroit, Mich. 48209
An Equal Opportunity Employer (47-49)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTU • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

RELIGIJA SOVIETIJOJE

Kai vokiečių kariuomenė buvo prie Maskvos vartų, Sovietijos diktatorius Stalinas staiga prisiminė religiją. Ne dėl to, kad jis "pirmasis sovietų ateistas", stauga būtų pasidaręs tikinčiu. Ne, jis ir toliau tvirtai tebegalvojo, kad "religija yra tautų opiumas". Bet tas "opiumas" pasirodė jam labai naudingas sunkiu momentu. Jis žinojo, kad didžioji dalis Rusijos gyventojų dar yra pasirusę guldėti savo galvą ginant "šventąją Rusiją", bet jokių būdu ne gelbstint "socialinę bendruomenę".

Ir Stalinas neapsiriko. Žmonės užpildė atidarytas bažnyčias ne tam, kad ištikus diktatoriui, bet pasinaudoti duota proga laisvai atlikti religinę pareigą. Gilus tikėjimas pas rusus dar buvo išlikęs, nežiūrint visų persekiojimo priemonių ir ateistinės propagandos.

Bet sunkioji valanda praėjo ir sovietų vadai vėl prisiminė religiją, kad ji esanti jų santvarkai visiškai "nereikalinga". Tačiau jie žinojo, kad atviras Bažnyčios persekiojimas atsimuš į stiprų pasipriešinimą ir galės sukelti nepalančias nuotaikas pasaulyje. Tad ėmėsi "šalto religijos likvidavimo" kelio. Visa ateistinė propaganda buvo nukreipta į jaunimą.

Sovietų vadai galvojo, kad seniai su laiku išmirs, o su jais dings ir religija. Tuo tarpu jaunimas nesuėmė galvos, dėl dvasios nemirtingumo ar pomirtinio gyvenimo. Jie galvojo jaunimą sudominisį Markso, Engelso ir Lenino "mokslineis įstatymais". Tačiau jų viltys nepasitvirtino. Net ir Stalino dukterė, kuri buvo gavusi pilnutinį marksistinių auklėjimą, priėmė krikščionybę ir atsuko nugarą Sovietijai.

Ateistų žurnale "Nau-

kai Religija" (Mokslas ir Religija) V. Jevdokimovas rašo: "Mes žinome, kad religija yra atsiradusi žmogaus pavergimo pasekoje ir ji dings, kai atsiranda tvirti įstatymai, garantuoją žmogui saugumą, kada jam nebėra reikalo bijoti persekiojimų ir išnaudojimų..."

Tad nieko stebėtina, jei religija dar nedingsta Sovietijoje. Jevdokimovas tuo būdu tik pripažįsta, kad sovietinis gyvenimas nepajėgė žmogui duoti saugumo jausmą, nes visi faktoriai ten religiją tik stiprina.

Tačiau Jevdokimovas stengėsi tuoj pasitaisyti ir aiškina, kad tai esanti kaltė ne įstatymų, bet jų vykdymo. Anot jo, dar trūksta gerų direktorių ir vadovų fabrikuose, kolchozuose, administracijose. Kad visa tai esą "socialistinių principų anomalijos".

Kad tokiose sąlygose komunistų propaganda lieka nesekminga, stebisi tik patys "Nauka ir religija" autoriai. Jų pasiūlymai sunaikinti "pozityvų" religiją, pakeičiant ją "moksline koncepcija", šiose sąlygose lieka tik paprasta svajonė. Kalbėti apie kažkokį su gyvenimą tarp marksizmo ir religijos būtų nesąmonė. Tą patvirtino ir Leningrado metropolitas Nikodemas pasauliniame bažnyčių suvažiavime Upsaloje, kad "Teologiniai ir ideologiniai pokalbiai tarp krikščionų ir marksistų iš anks to būtų pasmerkti nepasiekimui, nes tarpusavy neturi bendro pagrindo. Krikščionybės doktrina ir marksizmas yra nuolatiniame neišsprendžiamame konflikte ir sąrėlybę neįmanoma pridenkti išvaizduojamų susitarimų".

O Nikodemas, reikia manyti, geriau už bet ką kitą žino tikrąją religijos padėtį Sovietijoje.

(r)

Atidarykim duris jaunimui

"Mes ateinam pas Tave, Lietuvi! Atsilepk!" -- šaukia į mus stambios laikraščių skiltys, skelbdamos mūsų jaunimo idealistinio judėjimo tikslus, viltis, kuklią nuveiktų darbų apyskaitą ir prašymą. Taip mūsų jaunimas reikalingas materialinės paramos, be kurios joks stambesnio mąsto judėjimas yra neįmanomas.

Bendros, taip nuostabiai visus vienyjančios idėjos uždegtas, įvairių

organizacijų, įvairių pažiūrų jaunimas pasiėmė ant savo jaunų, energingų pečių didoką uždavinį: kelti tikėjimo laisvės reikalą ne vien mūsų tarpe, bet tarptautinėje plotmėje, belsti į visas galingųjų institucijų duris, kreiptis į pasaulinę ir bažnytinę valdžią. Išaugę, subrendę ir išsimokslinę emigracijoje, apsupti radikalaus liberalizmo srovėmis tiek mokslo institucijose, tiek darbovietė-

PENKERI METAI BE PLK. PRANO SALADŽIAUS

M. KARAŠA

kausku ir kt.

Toksai seminarijos mokinio ir vėliau mokytojo veiklumas neliko nepastebėtas carinės Rusijos žandarų. Pr. Saladžius buvo įtrauktas į nepatikimųjų sąrašą. Iš

šiais metais liepos 12 d. sukanka penkeri metai, kai šiame svetingame krašte, palaidotas a. a. pulkininkas Pranas Saladžius, buvęs Lietuvos Šaulių Sąjungos paskutiniu vadu.

Velionis nuo mokyklos suolo iki mirties kovojo už lietuvių tautos teises, laisvę, nepriklausomybę ir lietuviškumą. Toje kovoje jo gyvenimas buvo nelengvas. Jisai dirbo kietai, neatlaidžiai ir nenuilstamai. Nuosirdžiu atvirumu ir tiesumu aiškiai reiškė savo nuomonę. Tokį jo kietumą ir laikyseną ne visi visuomet suprato, nebuvo pilnai įvertintas, kad jo darbai vyko iš gyvo patriotizmo. Bet a. a. Pr. Saladžius dėl to nedarė išvadų ir užsibrėžtus tikslus siekė dar sudidesniu užsidegimu.

Dar prieš Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą, Pr. Saladžius surado progų ir galimybių įsijungti į lietuvišką darbą ne tik savo krašte, bet ir tolimuose Rusijos plotuose. Jis priklausė Panevėžio Mokytojų Seminarijos lietuvių moksleivių slaptai kuopelei. Kartu su kitais dėl to nukentėjo, kas apsunkino tolimesnį mokymąsi seminarijoje. Būdamas Anykščių dviklasės mokyklos mokytoju 1912 m. veikliai įsiterpė į apylinkės lietuvinimo darbą ne tik per mokinius ir jų tėvus, bet ir kartu su vietos lietuvišiais veikėjais, kaip dr. Adomu Las-

se, tiek kasdieniniame gyvenime, šitie jaunuoliai, mūsų naujosios kartos intelektualinis ir kūrybinis elitas, dar kartą įrodė mūsų tautos moralinį atsparumą ir pateisino vyresniosios kartos pastangas ir į juos sudėtas viltis.

Dabar laikas įrodyti mūsų paramą jaunimui pagrįsti vyresniųjų patikėjimą duosnia, konkrecia pinigine auka. Kiekvienas memorandumas, kiekvienas rimtas propagandos mostas -- ne lašas neramiame pasaulio maišaties vandenyne: tai gyvos sėklos neišnaudotoje dirvoje, iš kurių su laiku išaugs ažuolai.

Piniginės paramos jaunimas ieško savo visuomenėje, kuri jį nuolat ragina rūpintis tiek laisvajame pasaulyje išsiblaškiusios, tiek anapus geležinės uždaros kėčiū tautos reikalais. Ir į tą raginimą jis atsakė nauja, vienybė ugdančia ir reikšmingą ju dėjamą keliančią idėją. Ne gana to: jaunimas į jaunimą planuoja kreiptis tiesioginiai per organizacijas ir stovyklas su tikslu įtraukti visus į aktyvių, už tikrąją, pilnutinę laisvę kovotojų eiles, supažindinti ir pačius jauniausius su giliaja laisvės sąvoka ir pajungti priaugančius bendram idealistiniam judėjimui.

Atidarykime duris, širdis ir kišenes: tai investavimas, kuris su laiku atneš nelauktų palūkanų.

A. Balašaitienė

Pulk. Pranas Saladžius, Lietuvos Šaulių Sąjungos vadas, 1939 m. birželio 24 d. Kauno aerodrome Lietuvos Šaulių Sąjungos 20 m. sukakties parade.

Mokytojų Instituto 1916 m. mobilizuotas į rusų kariuomenę ir pasiūstas į karo mokyklą Maskvon. Kaip nepatikimas nepriimtas. Po kurio laiko pakartotinai siunčiamas į Vilniaus Karo Mokyklą Poltavos mieste. Čia irgi neišvengia trukdymų: nuodugnai buvo tardomas. Reikėjo sumanumo ir drąsos iš suraizgytų pinklių išsipainioti.

Baigęs Vilniaus Karo mokyklą, Pr. Saladžius, kaip karininkas skiriamas tarnybai į kariuomenės dalinį Rostovo miestą. Atvykęs čia tuo jau įsijungia į lietuvišką veikimą. Tengyvenančių lietuvių pabėgėlių išgyja pasitikėjimą. Rostovo lietuvių Pr. Saladžius atstovauja 1917 m. lietuvių seime Petrograde.

Su šeima Lietuvon grįžta 1918 m. rudenį ir įsiregistruoja Vilniuje kaip karininkas. Parvykęs į gimtuosius Vyžuolus tuoj stvėrėsi švietimo ir organizavimo darbą. Lietuvos kariuomenės įstojo 1919 m. Dalyvavo kovose dėl nepriklausomybės. Be to, jam teko ruošti kariuomenei vadus karo mokykloje. Be būrio vado pareigų, jam buvo pavesta dėstyti lietuvių kalbą ir geografiją. Kariūnams stengėsi duoti kuo daugiau karinių žinių, skiepyti tėvynės meilę ir pareigos pajautimą. Kurį laiką buvo drausmės bataliono vadu ir ilgiau Kauono miesto karo komendantu.

Pulk. Pr. Saladžius 1935 m. skiriamas Šaulių S-gos vadu. Su didele energija ėmėsi pertvarkytą Šaulių S-gą or-

ganizuoti ir stiprinti. Čia jisai rado plačią dirvą savo sumanumui ir energijai.

Nagrinėjant 1935 m. gale patiektą Šaulių S-gos platų statuto projektą, išryškėjo velionies brandus sąjungos uždavinių supratimas. Mus, šta-

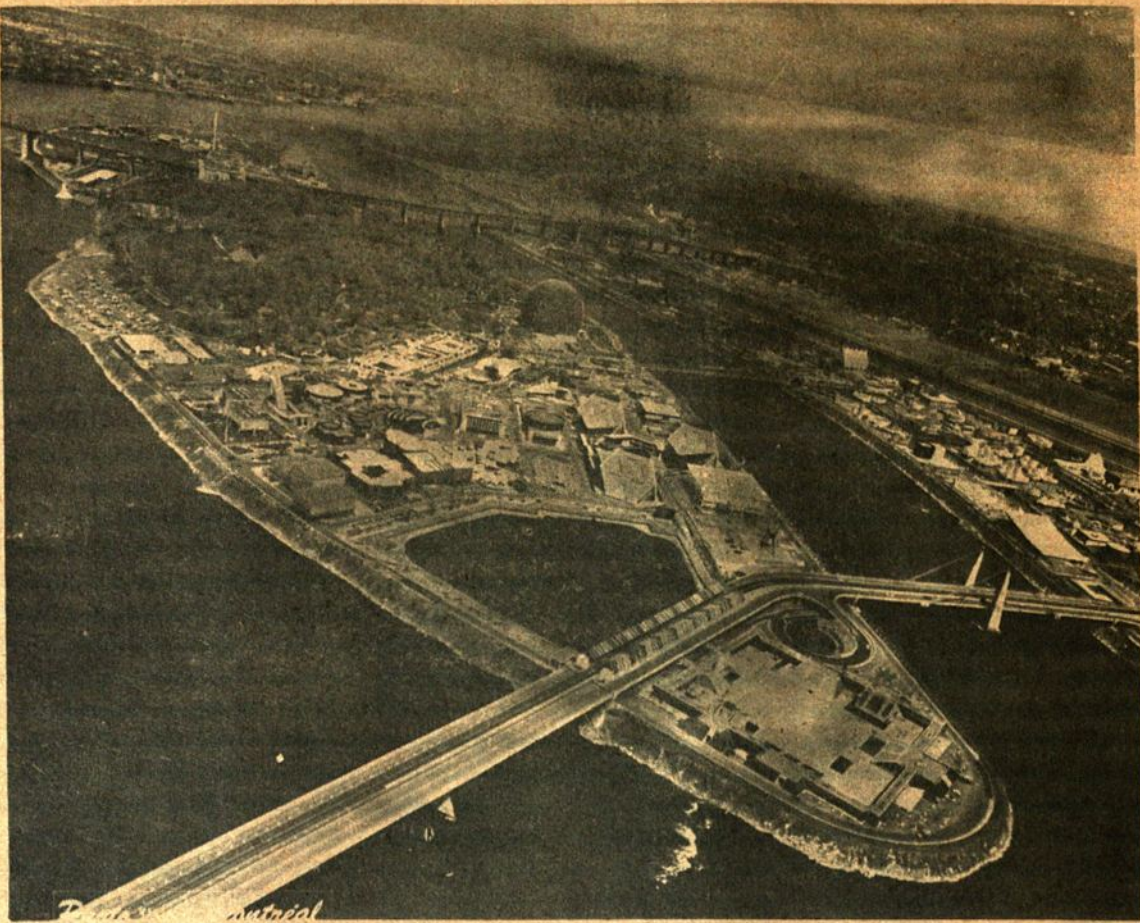
plk. Pr. Saladžius jau liepos mėn. suimtas ir tardytas įkalinus Kauno kalėjime.

Su Pabaltijo Valstybių Šaulių S-gai atitinkančių organizacijų vadovybe pulk. Pr. Saladžius darė daug pastangų suartėti ir bendrauti. Tą suartėjimą plėtė asmeniniais atsilankymais. Tik perėmęs Vado pareigas 1935 m. vyksta į Latviją pas Aizsargų vadą pulk. Prauls. Čia štabe susipažįsta ne tik su vadovybe, bet ir su organizacijos pagrindais, dalyvauja Valmierio aizsargų pulko šventėje. Savo kalboje į aizsargus ir gausiai susirinkusius pulk. Pr. Saladžius kvietė stiprinti kaimyninius ryšius. Savo laikysena ir pašnekesių brandumu, belankant Latvijos Prezidentą, Krašto Apsaugos ir Vidaus Reikalų ministerius bei Kariuomenės Vadą, Lietuvos Šaulių S-gos Vadas tiems aukštiesiems asmenims padarė gerą įspūdį. Su Aizsargų Vadu pulk. Prauls užsimezgė bičiuliški ryšiai. Tuos ryšius sustiprino Aizsargų vado atsilankimai Lietuvon ir Šaulių S-gos vado Latvijon 1938 ir 1939 metais.

Kiek retesnį atsilankymai asmeniniam susipažinimui vyko su Estijos Kaitseledu vadovybe. Estijos nepriklausomybės 20-čio minėjimo 1938 m. proga pulk. Pr. Saladžius aplankė Kaitseledu vadą gen. maj. Orasmaa, Taline. Be ellinių revizitų, Aizsargų vadas gener. Prauls ir Kaitseledų vadas gener. Orasmaa su palydovais dalyvavo Šaulių S-gos 20-čio šventėje 1939 m. birželio mėn.

Antrojo pasaulinio karo bangai pasiekus Lietuvą pulk. Pr. Saladžius laimingai išsivadavo iš Kauno kalėjimo. Dirbo Savitarpinės Pagelbos Centre Kaune reikalų vedėju pareigose. Raudonajai armijai antrą kartą užimant Lietuvą su šeima pasitraukia į Vokietiją. Lietuvių stovyklose daug dirbo švietimo srityje. Mokytojaukdamas. Į Š. Amerikos Jungtines Valstybes atvyko 1949 m. ir apsigyveno Rochester. Čia tuoju įsijungė į lietuvišką veiklą LVS "Ramovėje", Tautinėje S-goje, L. Bendruomenėje, Radio Klube. Ir švietimame krašte nesusilpnėjo Pr. Saladžiaus rūpestis lietuviškais reikalais. Laikraščiuose, gyvu žodžiu minėjimuose ir susirinkimuose net laiškuose ragino visus imtis priemonių atgauti Lietuvai nepriklausomybę.

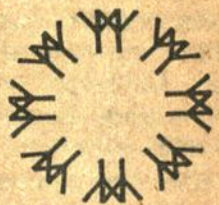
Šaulių Sąjungos uždaviniai ir darbai Pr. Saladžiui taip buvo artimi ir brangūs, kad ir šiame krašte rūpinosi šauliškais reikalais, norėjo, kad jaunimas žinotų apie šaulių darbus. Suradęs čia jo paties atsiųstą, tur būt vienintelę išlikusią Šaulių S-gos istorijos knygą, dėjo pastangas ją perspausdinti. Australijoje "Minties" spaustuovės vedėjui laiške 1964 m. rašė: "Perspausdinti šią istoriją yra naudinga, nes kas ją skaitys -- matys (Nukelta į 4 psl.)

Bendras Montrealio "Žmogaus ir jo Pasaulio" vaizdas iš oro, Kairėje šv. Elenos sala, dešinėje -- Notre Dame sala, viršuje (už paskutinio tilto) -- La Ronde pasilinksiminimų parkas.

MONTREALIO "ŽMOGUS IR JO PASAULIS" VĖL PLAČIAI ATIDARĖ VARTUS

ANT. BERNOTAS

Montrealio Pasaulinė ir Kultūrinė Paroda, "Žmogus ir jo Pasaulis", kaip paprastai ji vadinama, kaip iš anksto buvo skelbta ir numatyta, š.m. birželio 12 d. po piet vėl plačiai atidarė savo vartus jau trečiai iš eilės vasarai, arba ketvirtai, jei pirmąją skaityti EXPO '67, ku-

P.Saladžius...

(Atkelta iš 3 psl.)

kiek dirbo šauliai - kariuomenės talkininkai. Dirbo ne už pinigus -- savanoriškai, dirbo virš norminius darbus, mokėsi drausmės, šaudyti, mokėsi ginti kraštą, aukotis, žūti už kitus, kad kiti gyventų. Šauliai -- rinktiniai tautos vyrai - savanoriai. Taigi šaulių istorija -- rinktinių tautos sūnų istorija. Ją reikia atspausdinti". Istorijos antroji laida išėjo 1966 m. Pr. Saladžiui nebeteko jį pasidžiaugti. Jos leidėjas, jau sunkiai sergančiam 1965 m. birželio mėn., iš Australijos ligonį aplankęs, prižadėjo jo kilnų norą neatidėliojant išpildyti.

Kai Šaulių S-ga tremtyje išleido knygą "Nepriklausomai Lietuvai", knygos redaktoriui jau ligos slegiamas Pr. Saladžius laiške rašė: "Labai apsidžiaugiau, kad šauliam atminti tokį gražų paminklą sukūrėte. Šaulių savanoriškas darbas labai stiprino mūsų valstybingumą ir ugde tautinį susipratimą". Toliau tame laiške sielojasi: "... labai gaila, kad tremtis ir vargai nenukaidrino mūsų sielų: spaudoje, kaip veidrodyje, atsispindi didelis murzinimas nepriklausomybės meto".

Pulk. Pr. Saladžius virš 55 metus savo išgyvento 72 metų amžiaus pašventė Tėvynės reikams ir ragino kitus dirbti lietuviškai.

rios tėsinsys ji ir yra. "Pati geriausia paroda vėl su jumis", kaip gausūs plakatai skelbia. Montrealio didžiosios gatvės išpuoštos vėliavomis ir parodos emblema, kuri pasilieka visą patį.

Nors nuo kovo 15 d. Pasaulinė Paroda -- EXPO '70 vyksta Osakos mieste, Japonijoje, bet kaip atrodo, dėl didelio atstumo Japonijos paroda didelės įtakos neturės ir Montrealiui tebus menkas konkurentas. Tiesa, kaip pranešama, ir Osakos paroda vyksta labai sėkmingai, kuri jau priartėjo pusės savo sezono ir jau susilaukė nematytai gero pasisekimo -- jau ją aplankė virš 27 milijonų lankytojų ir iki metų galo tikimasi kitatiek, bet vis tiek ji daugiausia lankoma tik pačių japonų. Kadangi tai yra patį pirmąjį tokios rūšies pasaulinę parodą Azijoje, tai japonai ja labai didžiuojasi ir uoliai lanko. Bet, kaip pranešama, ir patys japonai nusiskundžia dėl nepaprastai didelių parodos plotų ir dėl sudaromų lankytojams sunkumų pasiekti visus parodos kampus, nors ten įvairių susisiekimo priemonių dar daugiau, negu Montrealyje.

Montrealio paroda buvo atidaryta penktadienį birželio 12 d. 4:30 val. po piet ir truks iki rugsėjo 7 d. Oparodos pasilinksiminimų parkas La Ronde atidarytas jau nuo gegužės 16 d. ir veikė tik savaitgaliais, o dabar veiks kasdien. Parodos lankymo valandos: nuo 9:30 val. ryto iki 9 val. vakaro, o La Ronde -- iki 2:30 val. ryto. Įėjimas kaip ir kitais metais: viendienis bilietas 2.50 dol., sezoninis bilietas -- 12 dol.: vaikams -- per pusę, o mažieji žemiau 5 metų įleidžiami veltui, bet pageidaujama kad visi vaikai būtų tėvų ar prižiūrėtojų globoje.

Paroda pasiekiamą autobusais ir nuosavais automobiliais, kuriems pri-

važiavimo aikštės prie parodos dar padidintos. Bet geriausia tai pasiekti požeminiu traukiniu Metro, greit ir patogiai išlipant Šv. Elenos saloje, pačiame parodos centre. Bilietai parduvinėjami prie įėjimų arba mieste bankuose ar panašiose vietose. Tiesa banko skyriai veikia ir parodos aikštyne ir tiems, kurie neturi kanadiškų pinigų, čia pat nesusidaro sunkumų juos išsikeisti.

Šių metų paroda buvo atidaryta be jokios pompų ir nedalyvausiant jokiems aukštiems dignitoriams, netgi pats parodos sumanytojas ir "tėvas", Montrealio burmistras Jean Drapeau nedalyvavo. Bet pats atidarymo momentas buvo jausmas ir nepaprastai jaudinantis, sutraukęs pilną Tautų Aikštę žmonių. Aplinkui plazdant įvairių tautų vėliavoms, grojant keletui įvairių orkestrų, televizijos aktorius Roger Gosselin vadovavo programai. Po keletą pritaikintų dainų padainavo jau pagarsėjusi solistė Ginette Reno (jos angliškai įdainuotos plokštelės mėgstamos ir Amerikoje), solistė Renee Claude ir solistas Jean Pierre Ferland. Orkestrams grojant maršus, majoretėms žygiuojant maršuotojų prieky, po mažo pasveikinimo ir kalbų bei dainų, į orą buvo paleista 25,000 helijum pripildytų balionų, kurie užpildė visą dangų, o netrukus buvo paleista keletas salvių raketų, kurios vakaro danguje išsivystė į raudoną susikibusią žmogelių figūrą (parodos emblema).

Parodos atidarymo metu pasitaikė puikus oras, kuris jau pačią pirmąją dieną sutraukė beveik 300,000 lankytojų (retai pasiektas rekordas, net ir pačiais geriausiais EXPO '67 laikais!). Žmonės plaukia iš visų pusių tiesiog miniomis ir per pirmąsias 3 parodos dienas pasiektas sunkiai įtikimas lankytojų skaičius -- 714,000 žmonių! ... Jei

taip ir toliau eis, tai pralenks ir Osaką.

Parodoje dalyvaujančių kraštų - valstybių šiemet mažiau, kaip kitais metais, bet visas dėmesys nukreiptas į mokslo, kultūrinę ir meninę parodos pusę. Jau pakviesta visa eilė žinomų dainininkų ir menininkų, dalyvaus daugelis orkestrų ne tik iš pačios Kanados, bet ir iš Amerikos, įvairios kultūrinės organizacijos ir tautinės grupės turės savo dienas ir pasirodymus. Svarbesnės programos bus perduodamos per radiją ir televiziją. Visi didieji paviljonai pavers ti įvairių šakų mokslo ir meno bei muzikos centrais. Sakysim, Erdvės paviljone išstatyta viskas, kas liečia erdvę ir jos užkariavimus, kaip tai Apollo kelionė į Mėnulį, kuriame NASA yra išstačiusi net tikrą Saturno raketą, čia specialiai atgabentą amerikiečių karinės aviacijos.

Iš valstybių naujokių šiemet prisidėjo tik Vengrija, niekuomet Montrealyje nedalyvavusi. Ji išstatė daugelį iš Budaperšto atgabentų muziejinių eksponatų, daug religinių paveikslų, skulptūrų ir statulų, bei įvairių savo krašto išdirbinių, kaip stiklas ir amatininkų dirbiniai. Paviljonas skoningai sutvarkytas ir randasi Notre Dame saloje, buv. Humoro paviljone, kurio apačioje veikia vengrų restoranai su puikia čigonų muzika.

Kitos valstybės sugrįžo kaip kasmet, o kitos kad ir metus kitus praleidusios. Bet visi paviljonuose esą eksponatai beveik ištiesai pakeisti ir paroda daro tiesiog pritrenkiantį įspūdį savo skoningu įrengimu, eksponatais ir įrengimais. Visur daug naujos technikos, šviesos efektų, muzikos, neįprastų garsų ir staigmenų.

JAV po trijų metų pertraukos vėl sugrįžo. Bet kadangi savo paviljoną, garsųjį burbulą, ji buvo padovanojusi Montrealio miestui, kur įrengta kas kita, tai šiemet ji gavo buvusį Telefono paviljoną, kuriame nuo EXPO '67 laikų Kanada rodė savo garsųjį Walt Disney darytą, 360° filmą "Canada Today" (tą filmą daugels parodos lankytojų matė ir juo gėrėjos). Ir dabar Amerika rodo tokį pat grandiozinį filmą, kur parodyta visa Amerika, jos žemė, miestai ir gamta, pradedant nuo Atlanto krantų, baigiant Pacifiką ir Havajų salomis su kvapą užimančiomis, to paties Walt Disney darytomis nuotraukomis. Šalia esančiose patalpose įrengta keliolikos Amerikos miestų parodėlės, daugiausia skirtos turistų dėmesiui.

Iš kitų sugrįžėlių visų dėmesį vėl traukia Čekoslovakija savo blizgėjimu įvairiausių puošalų. Kiniais, stiklo ir kristalo dirbiniais bei liaudies dirbiniais. Viskas labai skoningai sutvarkyta, surankiota ir sudėliota. Ispanija vėl bus dėmesio centre ir sutrauks minias lankytojų savo krašto architektūros rinkiniais, namų ir

J. GRAUDA

Apie dvasiškių avangardizmą

Šiomis dienomis mus pasiekė laiškas. Mes, suprantama, džiaugiamės dėmesiu, kurį skiria mums šaunioji lietuvių visuomenė, reaguodama į probėgines pastabas. Mes neužsiangažuojame, kaip Dear Abby kolumnistė, atsakyti į kiekvieną laišką. Bet niekadoms nevengsime atsakyti į būdingą laišką. Kadangi būdingiausi laišakai būna (mūsų visuomenėje) visad anonimiški, mes nevengsime atsakyti ir juos. Juk literatūrinės kritikos būdingiausios, kada pasirašyta anonimaus.

Šis laiškas buvo atkirtis į mūsų korespondento atidengimą, kad kažin kur ir kažin kaip, atsirado lotyniškas posakėlis "Daunoras vobiscum". Esą tai tik rodo, kad žengiama su laiku. (Pagaliau ir tas posakis buvo kitoje kolumnoje).

Kas nesidžiaugs, kada žmogus žengia su laiku. Tuo mes visados džiaugiamės ir džiaugsimės. Kaip žinia, konservatyviškiausia visuomenės dalis (iki šiol) buvo dvasiškija. Niekad nebus smagesnės maldos, kaip lotyniška! O, dabar, verski tu man maldas į žemaičių kalbą. Ir jeigu kunigas bus žemaitis (kaip akt. Barauskas), kas supras ką jis ten šneka, nugarą atsukęs į altorių?

Drastiškas posūkis į avangardizmą yra kun. dr. J. Vaišnoros MIC, aprašytos Mišios pagal olandų Ordo Missae avangardizmą. Ten, esą, laiko Mišias jaunavedžių miegamajame, jaunavedžiams stebint apeigas iš lovų. Ten, esą, galima ir pienburniui įlipti į sakyklą ir kalbėti apie "pot" asortimentus.

Tai viskas "žengimas su laiku".

Naujus Metus pradėdant bažnyčiose visi buvo viešai kvieisti atsisądėti velnio. Kas yra velnias: ar avangardizmas, ar konservatizmas? Tai tik Maceinai išspręsti. Todėl atsiųsto laiško klausimą: ar avangardizmas yra velnias, nes jūs traukiate per dantį posakį Daunoras vobiscum, paliekame teologikai neatsakyti.

Vargšas Vacys Daunoras pakankamai prisikentėjo nuo Chicago Today laikraščio kritiko Kenneth Sanson'o. Tas Kenetukas parašė, kad Daunoras ejo scenon nerangiai ir suvaržytai, kad Don Basilio ariai iš Sevilijos Kirpėjo visiškai trūko sąmojaus ir kad kiekvieną ariją dainuodamas Vacys nesugebėjo parodyti intensyvumo kūrinio finale.

Tik dėl to, kad Kenneth pasakė porą komplimentų, mūsų Vacys negali pūstis. Tiek to dėl to Vacio dainininko. Jis užsirekomendavo blogai iš kitos pusės. Todėl čia ir grįžtame prie dvasiškių avangardizmo klausimo.

Savo laiku garsus žydų tenoras, Metropolitan operos solistas Richard Tucker buvo pakviestas gastrolėms į Tarybų Sąjungą. Jis pastatė "mažytę" sąlygą: aš dainuosiu Bolšoi Operoje, ir giedosiu mažose sinagogose, kurios labai jau apleistos Tarybų Sąjungos miestuose. Tarybų Sąjungoje gyvenantieji rabinai labai to norėjo, bet tokia sąlyga buvo nepriimtina. Gastrolės neįvyko. Konservatizmas ar avangardizmas?

Mūsų dvasiškių būrelis vis dalyvauja Noreikos, Daunoro et tutti quanti koncertuose. Bet solistai vis nepasisiūlo giedoti lietuvių bažnyčiose. Dvasiškai vis nekviečia solistų giedoti savo bažnyčiose. Konservatizmas ar avangardizmas?

Šis, tamstos laiškas, yra mums neišsprendžiama problema. Konservatizmas susipynęs su avangardizmu, lyg Gordijaus mazgas. Mazgą Aleksandras Makedonietis perkirto kalaviju.

Kodėl tamsta nuėjai į koncertą? -- klausė mūsų bendradarbis dvasiški.

-- Kad buvo nepatogu nenuėjus. Mat esu iš vieno kaimo.

Taip ir pastatė didelę gotikos bokštų bažnyčią po mažytės bakūžės samanotos stogu.

apyvokos rinkiniais, rūbais, bet daugiausia, turbūt, bulių kovomis, kurioms paskirtos net kelios galerijos.

Indija yra išstačiusi visai naujus egzotinius savo krašto eksponatų rinkinius, senų amžių menininkų kultūrinius ir įvairių religijų eksponatus, rodo krašto gyvenimą dabar ir senovėje. Taip pat tebėra su savo puikiais ir auksu žerintais paviljonais Burma, Ceilonas ir Siemas. Vėl dalyvauja šiaurinės Afrikos komplekse Egiptas, Marokas, Alžiras ir Tunisai, išstatę daugumoje nematytus eksponatus ir tų kraštų egzotiką. Ypatingai įdomūs liaudies menininkų vario ir odos išdirbiniai bei audeklai (kilimai, gobelenai, siuviniai, audiniai, senų laikų raštų rinkiniai, architektūros vaizdų rinkiniai). Liku-

si Afrika surinkta į Afrikos kompleksą, dalyvauja ir Pietų Amerika, bet tų paviljonų dėl laiko stokos neteko aplankyti. Tai bus padaryta sekančia proga.

Japonija, kaip turinti parodą namie, šiemet čia nebedalyvauja, užtat jos paviljone išikūrė Quebec'o Etninių Grupių paviljonas, kuriame išstatyta keliolikos Kanadoje gyvenančių tautybių parodėlės. Jau prie pat įėjimo iškabintas didelėm raidėm sveikinimo sąrašas, kuriame iš 20 įvairių kalbų, septintoj vietoj gražiai lietuviškai įrašyta: SVEIKINAME. Yra ir latviški bei estiški sveikinimai. Liaudies instrumentų skyriuje yra lietuviškos kanklės, ragai ir skudučiai. Vėliavų skyriuje išdidžiai kabo ir lietuviš-

(Nukelta į 5 psl.)

'ŽMOGUS IR JO PASAULIS'...

(Atkelta iš 4 psl.)

koji trispalvė su parašu LITHUANIA, o tautinių rūbų skyriuje gražiai stovi du manekenai -- vyras ir mergaitė lietuviškais tautiniais rūbais, o netoliese yra ir tautinių raštų ir išsiuvinėjimų eksponatų, gintaro dirbinių bei po porą Vyto Remeikos ir Romualdo Bukausko paveikslų (beje, po porą tų paveikslų kabo ir Windsor geležin kelių stoties didžiojoje salėje greta keletos kanadiečių dailininkų paveikslų).

Apatinė to paviljono salė užimta lenkų paroda. Mat, ši savaitė skirta lenkams, tai jie turi savo parodą ir tautinius savo pasirodymus. Lenkų skyriuje daug dalykų, primenančių ir Lietuvą, ypatingai iš inijinių laikų. Štai, "Lenkijos karalių" skyriuje išdidžiai pūpsio ir mūsasis Jogaila, savo rankovę pasi-puošęs Gedimino Stulpais, o krūtinę uninijinių laikų herbu, kuriame randasi ir Vytis. Išstatyta gausūs įvairių senų dokumentų, pinigų, medalių ir pašto ženklų rinkiniai, liaudies meno išdirbiniai. Ar ši lenkų paroda taip ir pasiliks tolimesniam laikui, ar bus keičiama kitų tautybių parodomis, nežinia. Viena tik žinoma, kad kiekvieną savaitę čia turės savo dienas vis kita tautybė. Lietuviams yra skirta paskutinė sezono savaitė: nuo rugsėjo 3 iki 7. Kanados Lietuvių Bendruomenės Montrealio skyrius savaitės pasirodymų programą sudaryti pavadė poniai Birutei Nagienei. Ką ir kaip ji suorganizuos -- pamatysime vėliau. Taip pat nežinia, ar parodoje esą įvairių tautybių eksponatai visą laiką pasiliks tie patys, ar bus keičiami.

Bendrasis parodos komitetas dar nėra išleidęs šiemetinio parodos vadovo, todėl kartais net sunkoka susigaudyti, kas ir kur išstatyta. Bet bendrai, kas parodoje buvo praeitais metais, galės nesunkiai susirasti, kas jam geriau patinka.

Užpraeitą šeštadienį, birželio 13 d., be kitų parengimų ir pasirodymų, buvo labai išpūdingas Kanados karinių pajėgų pasirodymas su būriais jet lėktuvų ir helikopterų, helikopteriais ginklų pervežimas ir demonstravimas, kariuomenės įvairių dalinių ap rengimas ir ginklai, radaro ir radijo punktai, pirmoji pagalba ir t.t. Vakare, 8:30 val. Tautų Aikštėje milžinišką minią sutraukė jau spėjusio pagarsėti modernaus amerikiečio dainininko Trini Lopez koncertas, o sekmadienį -- birželio 14 d. puikus ir nepaprastai gerai susigrojęs vienos aukštosios mokyklos studentų pučiamųjų orkestras, davęs gerą programą centriniame teatre, netoli prie Metro įėjimo. Geros muzikos mėgėjai gali muzikos pasiklausyti ir puikia akustika ir patogumais įrengtame Muzikos paviljone (buv. Anglijos paviljono bokšte).

Žodžiu, kiekvienas parodos lankytojas gali pasirinkti tai, kas jam geriausiai patinka pamatyti ar išgirsti. Prie džiųjų ir svarbiųjų paviljonų tenka pastovėti eilutėse. Pavalgymo ir išgėrimo mėgėjai galės rasti daugybę sau patinkančių restoranų. Štai, arių "Le Shillelagh" (duoda ir muzikinę programą), vokiečių net trys restoranai su garsiais Miuncheno muzikantais, vokiškais valgiais ir gerimais, bulgarų restoranai su puikia trijų griežikų ir šokėjų su gyvatėmis, vengrų ir austrų restoranai, indų arbatinė, Bravorų paviljono restoranai ir daugybė mažesnių užkandinių, kioskų ir restoranėlių. Glėsitės sutikti ir jaupazįstamų veidų, ypatingai bavarų restorane išpraeitų laikų.

Bendrai, paroda daro labai gerą įspūdį ir laukitina, kad ir lietuviai pirmą progą pasitaikius ją aplankytų. Su apsiostojimu problemos nėra, nes pilna viešbučių, motelių ir nakvynės namų.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Dail. L. Urbonas (kairėje) kalba savo parodos atidaryme Chicagoje, Čiurlionio galerijoje.
Z. Degučio nuotrauka

L. URBONAS APIE SAVO PARODAS IR VARGUS...

-- Paroda baigiasi, dailininke, gal žodį kitą apie ją šneketelėtume. Iš tiek toli esate atvažiavę. Skaitytojam žodis kitas kasdienybėje pakeistų. Jūs, bene, pirmas iš Australijos su savo kūrybos darbais antrąsyk keliaujate po šiaurės Amerikos žemyną.

Čiurlionio galerijoje Chicagoje parodai užsidarant, su ilgu pieštuku ir maža užrašų knygtute rankoj šnekina mane simpatiškas, pagyvenęs žurnalistas.

-- Atsilankė apie 400 židrovų. Kai kurie atėjo net du ir tris sykius. Atsivėdė gimines, pažįstamus, atsinešė foto aparatus ir, daugumoje nesiklause, fotografavo paveikslus. Vienas kitas, mačiau, netinkamai naudojo šviesas, ir žinojau iš anksto, kad nuotraukos neišeis. Tačiau nedrįsau trukdyti...

ti... gal nepadoru -- maniau.

-- Dovanokite, dailininke, aš čia norėčiau daugiau apie pačią parodą. Nekantrauju žurnalistas, ir jo nenaudojamas pieštukas nervingai sukalojasi tarp pirštų.

-- Ši paroda man buvo brangiausia pastatyti. To priežastys yra šios: iš Toronto, Kanados traukiniu siunčiau surėmuotų parodai paruoštų virš 60 tapybos darbų. Dėl sunkvežimių šoferių streiko Chicagoje šių paveikslų negalėjau laiku iš stoties išgauti. Teko samdyti sunkvežimis ir skubiai važiuoti į Torontą ir grįžti su nauja kolekcija. Laimė iš Australijos atsivežiau nemažai paveikslų. Skubaus darbo reikėjo tiems paveikslams parodai paruošti. Tačiau kaip matote, paroda laiku atsidarė.

-- Išlaidos didžiulės?

-- Aišku savaime. Rėmavimai transportui, savo asmeninės keilinės ir pragyvenimo neįskaitant virš \$1300.

-- O pajamos? -- nuoširdžiai teiraujasi žurnalistas, o jo pieštukas skubiai bėginėja mažos knygtės puslapius.

-- Kaip matote, parduota vienas paveikslas nuo sienos ir keturi iš portfolijo \$530 sumoje. Nedaug.

-- Aštuoni žintai nuostolio?

-- Aštuoni -- asmeniškų išlaidų neskaityt.

-- Dovanokite, jau dukart, girdėjau, sakėt "asmeniškų išlaidos". O gal plačiau apie jas, ponas dailininke? Žinoma -- jei ne paslaptis.

-- Sugrįžus į Australiją valstybės mokesčių departamentas išklausinė visus paslaptis, gal vertėtų jau prie to pratintis.

Matote, ponas, dailininkui atelje (studija) yra jo šventovė. Tačiau valstybė šios šventovės už bažnyčią nelaiko ir valstybės mokesčiais apkrauna. Sutinki ar nesutinki su "Cezariu" -- jam duoklę turi atiduoti.

Dailininkas laikas nuo laiko kūrybinį įkvėpimą gauna ir, kitaip sakant, dvasiniai pakyla, vienok kada jis lėktuvu pakyla, jis moka už bilietą tiek pat, kaip ir kiekvienas mirtingasis. Be to jis valgo ir geria, o kai kurie net ir skutasi, bei plaukus

apsikerpa. Pasūni -- drabužiai batai, skalbiniai...

-- Gerai, gerai... -- sudreba pieštukas -- viršuj čia salėj yra balius ir man daug laiko nebėliko. Dar vienas paskutinis

L. URBONAS

Abinitio (acrylic)

klausimas: sakykite, ką norėtumėte, kad mes į laikraštį apie jus idėtumėm?

-- Kaip tai į laikraštį...? Pristigau žodžių. Tyliai dairiausi po salę ir mačiau, kaip paveikslai ėmė keistis. Visi atrodė daug raudonesni, net ir tie, kurie buvo žalsvi ir mėlyni.

-- Matote, mes norim Jums padėti. Publika nesupras jei parašysim, kad paroda buvo nesėkminga. Jūsų prestižui pakenks. Čia yra Amerika, čia žmonės kitaip galvoja. Gal geriau pasakykite, koki tolimesnį planai. Gal...

-- Ar aš sakiau, kad paroda nesėkminga? Prestižui pakenks...! Rašykite viską ką sakiau, arba visai nieko.

-- Prestižui pakenks...

Nukabinėjau paveikslus, išsukinėčiau kabelius, krovian į dėžes.

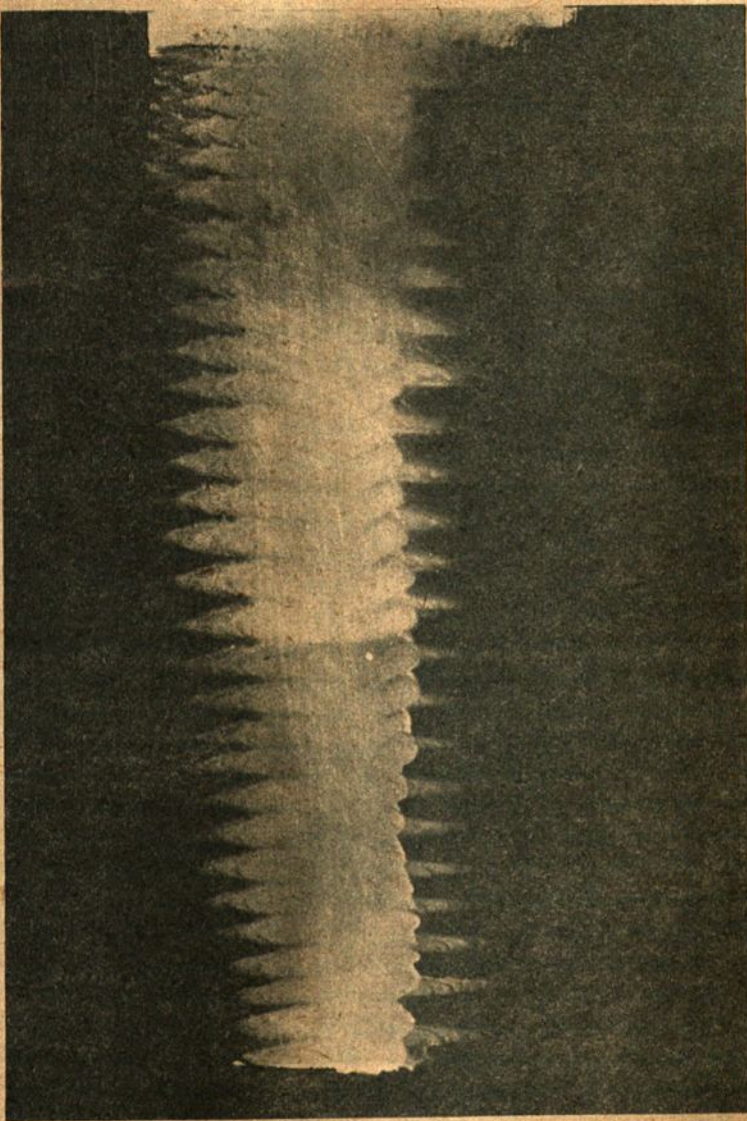
-- Prestižui pakenks -- aidėjo mintyse. Šis aidas vedė mano mintis į tolimą ir ne taip tolimą praeitį. Ne mano praeitį, bet tų, kurių darbai istorijos ir enciklopedijos puslapiuose aprašyti. Kiek tuos puslapiuose surašyti faktai yra teisybė? Kiek ten dėl prestižo nutylėta, pridėta ir atimta?

Girdėjau ir tikėjau, kad laikas istorijos faktus apvalo. Imu daugiau ir daugiau tikėti, kad istorijos ir biografijų puslapiai ne nuo laiko, bet nuo "valytojų" priklauso.

Vairuodamas pasisamdytą sunkvežimį atgal į Torontą džiaugiausi neginčijamu faktu, gerais šiaurės Amerikos keliais.

Apgailestavau, kad tas malonus žurnalistas turėjo į balių eiti. Aš dar daug ką norėjau jam pasakyti.

Aš nežinau, ar jis man būtų patikėjęs, kad man, antrojo parodoje Amerikoje visus paveikslus išpardavus, savotiška katastrofa būtų, nes aš noriu ir daugiau parodų suruošti

L. URBONAS

Iš ciklo "A".

Užsisakykit 'Agoniją'

— I Š K I R P T I —

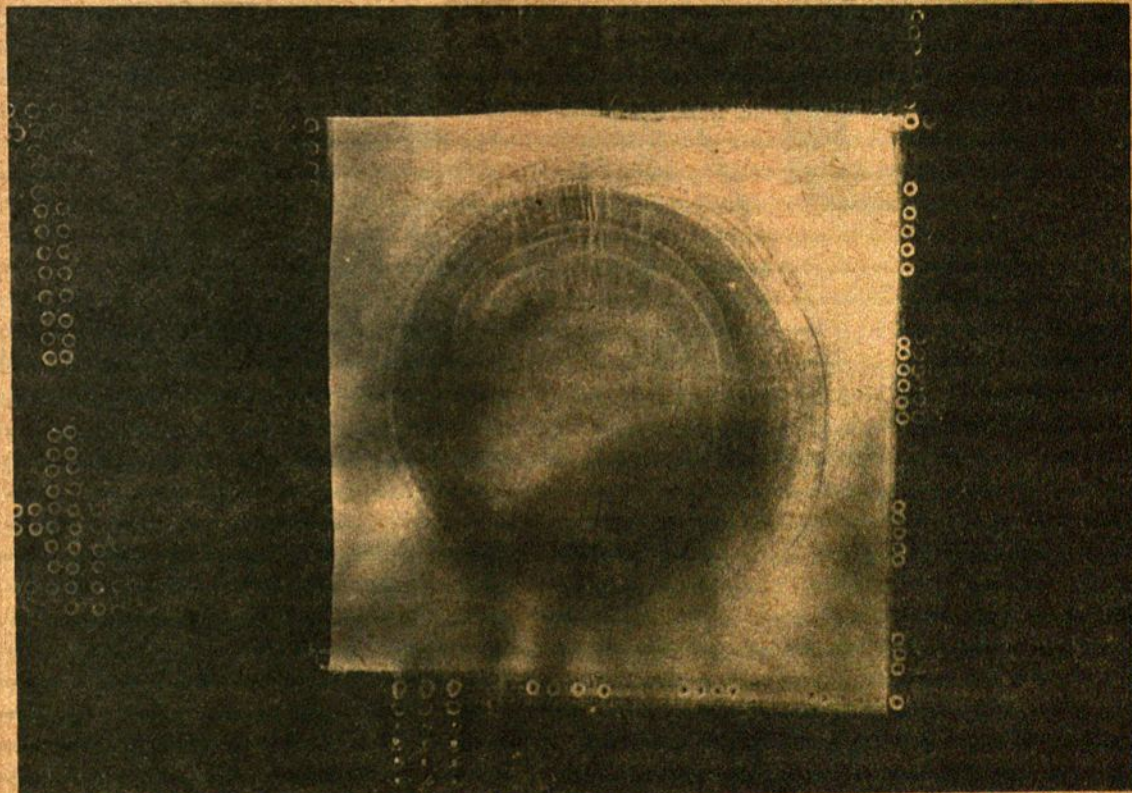
DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol., už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. J. Gliaudos romaną "AGONIJA".
Kaina 5 doleriai.

Pavardė ir vardas

Adresas

L. URBONAS

Domino (acrylic)

Lietuvoje rašytojai raginami kurti 'socialistinio realizmo metodu'

Vilniuje, Parodų rūmuose, (Muziejaus g.), š.m. gegužės 27-29 d. įvyko okup. Lietuvos Rašytojų sąjungos penktasis suvažiavimas. Pirmasis buvo prieš 25 metus, 1945 m., taip pat Vilniuje.

Ir šį kartą rašytojus sveikino kom. partijos centro komitetas ir vėl priminęs reikalą kurti "socialistinio realizmo metodu", nes tik tuo būdu, jis teigia, kūrėjai gali teisingiau atskleisti "socialistinę tikrovę" plačiau vaizduoti "kovas dėl socialistinio ir nacionalinio išsivadavimo", ir, pabrėžia, -- "demaskuoti lietuviškosios buržuazijos vaidmenį istorijoje", o jis -- antiliaudinis...

Suvažiavimą atidarė akademikas K. Korsakas, ilgą atskaitinį pranešimą skaitė ilgametis Sąjungos pirmininkas E. Mieželaitis, kitą -- sekretorius Alg. Pocius.

Jei pirmasis skaičiavo prozininkų, poetų, dramaturgų parašytus, per ketverius metus (nuo ketvirtos suvažiavimo) kūrinus, juos įvertindamas, tai Pocius, kalbėjęs apie organizacinę lietuvių rašytojų sritį, kiek kritiškai palietė ypač Vil-

niuje leidžiamųjų literatūros laikraščių lygį.

E. Mieželaitis pripažino (plg. "Tiesą", geg. 30, "Literatūrą ir Meną", 22 nr.), kad lietuvių literatūrai, "pažangiesiems kovojant prieš vakarykštį atsilikimą" dabar atiteko kovotojo vaidmuo ir... jis subrendo. Tačiau Mieželaitis neišryškino, kad, iš tikrųjų, lietuvių literatūra šių dienų Lietuvoje verčiau vis labiau tarnauti partijai. Tai "kovos" vaidmuo...

Literatūra vargiai ar retais atvejais bręsta, auga kokybės atžvilgiu, nelabai džiugina ir jos kiekis. Stai, Mieželaitis pripažino, kad per ketverius metus (1965-1969) "išėjo beveik šimtas originalios prozos knygų" ir jų tarpe: 28 romanai bei apysakos, 30 novelių, apsakymų knygų ir kt. 100 knygų per ketverius metus arba 25 per metus, tai skaičius kuriuo vargiai tenka girtis. Šiuo požiūriu atsiliekama nuo nepr. Lietuvos laikmečio, palyginus, ir nuo stovyklinių dienų vak. Vokietijoje.

Pocius pripažino: ketverių metų laikotarpis (1965-1969) okup. Lietu-

vos komunistai pajutę išsivijus, Vakaruose, balsus, kritiką, aplamai -- poveikį, nes, jis teigia, tas laikotarpis nebuvo lengvas, jis pasižymėjęs "sustiprėjusiomis buržuazinėmis propagandos ir ideologijos atakomis prieš mūsų šalį, prieš mūsų kultūrą..." (Lit. ir Menas, nr. 23).

Šį kartą mums idomu, kad apie Vakarų "ataką" prieš rusų okupaciją, lietuvių kultūros žalojimą ir aplamai rusinimo pastangas, kalbėjo ne partijos pareigūnai, bet rašytojas -- pareigūnas.

Tas pats A. Pocius, įvertinęs leidinius, kurie skiriami literatūrai be to, dailei, architektūrai, filmui ir kt. sritims, daugiausia kritikuojant "Literatūros ir Meno" savaitraštį, kuris padaręs daug klaidų... Pocius nuomone, tame savaitraštyje "dar daugoka pilkų, nuobodžių, nieko nauja nepasakančių puslapių".

Klaidų neišvengianti ir "Pergalė" (dėl to, kad retais atvejais paskelbianti rašytojų kūrybą, neatitinkančią partijos reikalavimams -- Red.), betgi teigiamai atsilie-

piama apie Kaune leidžiamą ir į Vakarus neišleidžiamą "Nemuno" žurnalą. Jis subūręs Kaune gyvenančius rašytojus, jis ugda jaunus talentus, maža to, jis tapęs "rimtu kultūriniu centru Kaune". Jau ne nuo šiandien kalbama, kad ir Kaune reikalingas Rašytojų sąjungos skyrius.

Sąjungos vadovai skundėsi dar vis silpna literatūros kritika ir, nebe pirmas kartas, nesklاندžiu bendradarbiavimu su kino studija Vilniuje. Tai liečia ypač rašytojus kurie bandė rašyti scenarijus Vilniuje suka miems filmams, bet, dažnu atveju, jau atsisako dirbti su filmininkais.

Dar keli pasisakiusių balsai. ("Tiesa" geg. 31) Rašyt. A. Baltakis priminė būdingą bruožą: poezijoje debiutuojančių daugumą sudaro studentai, tuo tarpu įprozą ateina daugiau patyrimo turį žmonės, kaip inžinieriai žvejai, mokytojai, kolchozų specialistai.

Baltakis pareiškė ir rūpestį (aišku, ypač partijos...) būtent, kad jaunieji okup. Lietuvos poetai ar prozininkai savo kūryboje vengia kelti "opių mūsų visuomenę jaudinančių problemų. Iš jaunųjų poezijos beveik visiškai išnyko publicistinis eilėraštis". Kitas rašytojas, Sąjungos sekretorius V. Bubnys ne tik jauniems, bet ir aplamai rašytojams prikišo, kad jiems trūksta "blogi demaskuojančios ir geri teigiančios aistros".

Tai išidėmėtini pareiškimai. Jie liudija, kad rašytojai dar vis vengia tapti partijos propagandos garbinkalbiais, o jei jaunieji savo kūryboje vengia "opių, jaudinančių" klausimų, tai irgi aišku: ypač jaunimas priešingas paklusti partinei linijai bei "socialistinio realizmo" reikalavimams. Svarbiausia, kad tie "rūpesčiai" keliama ne tik šiandien, bet jau per ištisus 25 metus...

Pasibaigus Rašytojų sąjungos suvažiavimui, E. Mieželaičiui griežtai atsisakius būti Sąjungos priešaky, išrinkta, ketveriems metams, tokios sudėties sąjungos valdyba. A. Bieliauskas -- pirmininku, A. Maldonis -- pirm. pavaduotoju, sekretoriais -- A. Pocius ir A. Požėra. Į valdybos prezidiumą išrinkti: A. Baltakis, A. Bieliauskas, J. Lankutis, J. Macevičius, A. Maldonis, J. Marcinkevičius, E. Mieželaitis, A. Pocius, J. Požėra, V. Radaitis. Revizijos komisijos pirmininkas -- Matuzevičius. (ELTA)

Mums rašo

PATIKSLINIMAS

Dirvos Nr. 44 ALT Sgos Clevelando skyriaus valdybos pasiskirstymo pareigomis pranešime yra padaryta klaida. Būtent, pagal visuotino susirinkimo nutarimą valdyba išrinkta iš 5 asmenų, gipareigų pasiskirstyme mano pavadė įrašyta, kaip valdybos nario, jau padaro šešis. Į pasiskirstymo posėdį aš nebuvau kvieistas,

Bolševikinės okupacijos pradmuo

J. Jakštas

Minėdami šiais metais kiek plačiau nei kitados bolševikinę okupaciją 1940. VI. 15, mes pratęs kartoti Ribbentropo-Molotovo (ar Hitlerio - Stalino) slapta 1939. VIII 23 sutartį. Tai darome iš ištikimimo, kad ta 1940 m. okupacija buvo šios sutarties išdava. Ji linksniuojama, pvz., ir ilgokame Juozo Jurevičiaus straipsnyje "Birželio įvykiai laiko perspektyvoje", Dirva, 1970. VI. 10, 12, 17. Kažkodėl užmirštama antartų pačių partnerių pataisyta sutartis 1939. IX.28, kuri tiesiog vedė Lietuvą prie bolševikinės okupacijos. Tuo tarpu pirmoji, rugpjūčio 23 d., gal būtų galėjusi užtraukti vokišką okupaciją, jei ji būtų vykdoma.

Bet platesnėje laiko perspektyvoje ir šios sutartys neatrodo buvusios okupacijos pradininkės. Taip leistina spręsti iš tik ką pasirodžiusios lenkų diplomato J. Lukasievičiaus atsiminimų knygos, pavadintos "Papers and Memoirs of Juliusz Lukaszewicz (1970)." Lukasievičius buvo Lenkų ambasadoriumi Sovietų Sąjungoje 1933-1936 ir baigė diplomatinę karjerą ambasadoriumi Paryžiuje 1939. Mūsų reikalui dėmesio tevertas jo knygos priedėlis su antrašte: "Soviet Russia and the Baltic States 1933-1934".

Ambasadorius pasipašakoja apie kurtuazinį vizitą komisarui Litvinovui, jo padarytą prieš vykstant atostogų 1933. XII.13. Per pasikalbėjimą komisarą "trumpai ir kategoriškai" pareiškė, kad Sovietų vyriausybė priėjo išvadas: 1. Pabaltijo valstybės greitai laiku gali tapti rimtu pavojumi taikai šioje Europos dalyje; 2. tų valstybių politinė, karinė ir ekonominė nepriklausomybė būtina Lenkijos ir Rusijos taikai; 3. tų valstybių pajėgumas galėtų būti nepakankamas atsispirti, kai jų nepriklausomybei grėstų pavojus iš vidaus dėl išlaikinių veiksmų įtakos. Štai dėl ko Sovietų vyriausybė nusprendė pasiūlyti Lenkijai pasirašyti abiem valstybėms deklaraciją, garantuojančią Lietuvai, Latvijai ir Estijai politinę, karinę ir ekonominę nepriklausomybę. Prie to Litvinovas brėžė pabrėžė, kad apie rengiamą deklaraciją Pabaltijo valstybėms neturėtų būti pranešta. Tik ją galutinai baigtą tegalima būtų paskelbti.

Cia pat Litvinovas įteikė ambasadoriui ir patį deklaracijos rusiškai parašytą tekstą. Lukasievičius perskaitė ant greitų tą raštą ir komisarui pastebėjo, jog Lenkija greičiausia nesutiks

nes esu tik kandidatas į valdybą. Todėl nesuprantama, kokių tikslų aš ištrauktas į V-bą kurion aš neesu išrinktas ir neesu davęs tam sutikimo. K. Karalis

leisti įslaptas derybas, atseit, be pačių paliestų Pabaltijo valstybių pritarimo. Be to, jis taręs į garantiją esą reikalinga įtraukti ir Suomiją. Lukosievičius tuoju paimformavo apie dalyką savo užsienio ministrą Becką ir iš jo gavo notą įteikti Sovietų vyriausybei. Notos turinys beveik visai atitiko ambasadoriaus komisarui padarytas pastabas.

Kai Lenkija būtinai reikalavo tartis dėl garantijų tik su Pabaltijo valstybių sutikimu, tai Sovietų vyriausybė ir pakeitė savo nusistatymą ir tuojau per savo pasiuntinius davė joms žinoti apie ruošiamą garantiją. Tą pat padarė ir Lenkijos vyriausybė (Aišku, ji aplenkė Lietuvą dėl žinomų santykių). Trys Pabaltijo valstybės Suomija, Estija ir Latvija, atsisakė garantiją priimti. Tik Lietuva buvo linkusi sutikti su ja. Negavus visų Pabaltijo valstybių pritarimo, Sovietų-Lenkijos garantijos paktas atkrito. Jis pasiliko vien diplomatinės istorijos gabaliuku.

Apie jį kalba ir tarybinės Lietuvos istorikas K. Navickas, knygos "TSRS vaidmuo ginant Lietuvą nuo imperialistinės agresijos 1920-1940 metais" autorius. (1966). Jis kelia jį į p dangės ir liaupsina šiais žodžiais: "Šis labai svarbus Tarybinės vyriausybės pasiūlymas, sutapęs su visų Pabaltijo šalių nacionaliniais interesais, be abejo, pirmiausia buvo gyvybiškai reikšmingas lietuvių tautai. Įgyvendinus šį pasiūlymą, Lietuva būtų saugesnė Hitlerinės Vokietijos atžvilgiu ir, be to, būtų užkristas kelias grobikiškoms pilsudskinės Lenkijos tendencijoms" (t.p. 104). O. Lukosievičius dėl jos pastebi: "... Realus ir, tur būti, svarbiausias Sovietų vyriausybės iniciatyvos tikslas ir jos visa politika mūsų ir Pabaltijo valstybių atžvilgiu buvo susidaryti sau įtakos sferą -- patvirtintą mūsų ar Vokietijos (čia turėta galvoje vėliau Sovietų sąjūta Vokiečiams tartis dėl bendros Pabaltijo garantijos) pritarimu, -- kuri leistų jiems prieiti prie Vokietijos sienos". (T.p. 378). Nėra pagrindo nepritari šiai lenkų diplomato išvada. Sovietų Sąjungos domėjimasis Pabaltijo valstybėmis iki 1939, jų primygtinas reikalavimas garantijų joms "prieš vidaus agresiją" derybose su vakariečiais 1939 vasarą ir pagaliau susitarimas su vokiečiais, kur jie gavo jas į savo įtakos sferą ir po to sekusi okupacija gražiai patvirtino Sovietų pramatytus tolregiškus kėslus. 1933 garantijos pasiūlymas buvo Pabaltijo valstybėms "pirmas skambutis", užuomazga raidos, vedusios prie okupacijos.

L. Urbonas...

(Atkelra iš 5 psl.)

ką nors tautiško, lietuviško, kas man gimtinę primena. Menas juk turi širdį paliesti. Ar ne tiesa, dailininke?

-- Neaiškinsiu Jums savo paveikslų -- sakiau -- tačiau paaiškinkit man, kas yra Jums mįslė, tas kas ant sienų, ar kas ant Jūsų kabo?

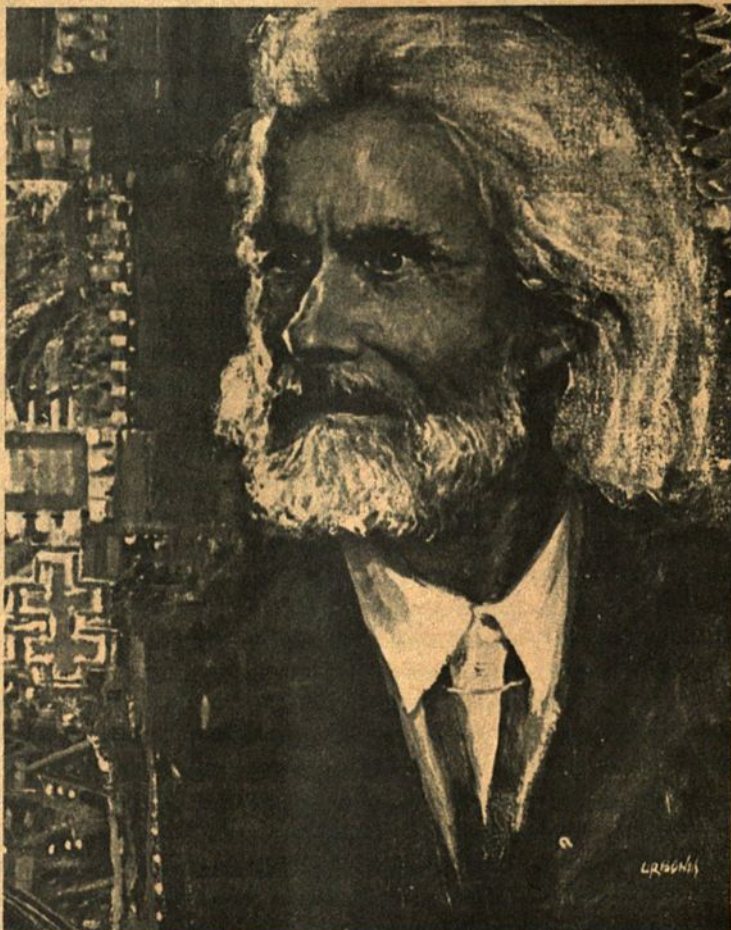
-- Tai čia kitą naują mįslę man davėte, dailininke.

-- Tą pačią, Jūsų suknelės spalvų motyvas yra abstraktus. Buvo ir tokių, kurie atėję ir, parodos dar neapibėgę, išanksto skundėsi, de javo, kad ekonominė depresija Amerikoje ant kulnų lipa. Aš blogu laiku atvažiavęs.

Aišku, jie pasakyti norėjo: "Paveikslą pirkti negaliu".

Ant sienos į Kanadą įvažiuoti sunkumų neturėjau. Multinės tarnautojai visada draugiški menininkui. Jie žvilgtelį į pasą žvilgtelį į paveikslus. Nesupranta jų ir suprasti nebando. Palinki laimės, tarsi nujausdami, kad mon jos kartas nuo karto prisireikia.

Leonas Urbonas

L. Urbono pieštas Vydnio portretas, kuris buvo užsakytas Mažosios Lietuvos Komiteto ir bus pakabinamas Jaunimo Centre koncertų salėje.

DAILY INTEREST

5%

paid on regular
PASSBOOK SAVINGS

Effective July 1, 1970

ASK ABOUT OUR SAVINGS CERTIFICATE PLANS

ST. CLAIR
SAVINGS

813 EAST 185TH STREET/481-7800 • 6235 ST. CLAIR AVENUE/431-5670 • 25000 EUCLID AVENUE/261-1200
26000 LAKE SHORE BLVD./731-1200 • 6135 WILSON MILLS ROAD/449-2900

Skaityk ir platink
DIRVĄ

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **L.V.S. Ramovė** Clevelando skyrius birželio 28 d., 2 val. p. p. Visockio sodyboje, 14307 Superior Rd. rengia gegužinę. Bus bufetas, skanūs pietūs. Birželio mėnesio vardavininkai bus apdovanoti gėlėmis.

Skyriaus nariams yra išsiuntinėti kandidatų sąrašai į naują L.V.S. Ramovė Centro Valdybą. Balsavimo lapus prašoma grąžinti ne vėliau kaip iki birželio mėn. 27 d.

• **SLA SEIME** New Yorke iš Clevelando dalyvavo trys delegatai: SLA 14-tos kuopos Kazys S. Karpis ir Vytautas Braziulis, SLA 136-tos kuopos -- Vladas Braziulis.

• **MARYTĖ GAILIUSYTĖ**, Jaunimo Žygio už Tikėjimo Laisvę Komite to sekretorė, išvyko į Europą studijų tikslu. Praleidusi keletą savaičių Paryžiuje, ji ilgesni laiką apsisistos Romoje, kur tarsis su mūsų diplomatinės šefu, min. St. Lozo raiciu bei kitais įtakingais asmenimis Komitetui rūpimais reikalais. M. Gailiusytė dalyvaus Lietuvos Kankinių Koplėčios šventinime liepos 7 dieną ir, pagal galimybes, Pasaulio Lietuvių Katalikų suvažiavime, kuris įvyks Šv. Kazimiero Kolegijoje liepos 9 dieną. M. Gailiusytė lankysis pas savo seserį ir jos vyrą, Jūrą ir Romą Viesulius, sulaukusius pirmojo sūnaus.

• **RIMAS LANIAUSKAS**, Jaunimo Žygio už Tikėjimo Laisvę Komiteto pirmininkas su žmona Antanina išvyko į Pietų Ameriką drauge su Grandinėls šokėjais R. Laniauskas bandys užmegzti ryšius su P. Amerikos lietuviais Žygio judėjimo bei artimesnio bendradarbiavimo reikalais.

• **Superior Savings** banko visi trys skyriai, JAV nepriklausomybės šventės proga, liepos 3 ir 4, penktadienį ir šeštadienį, bus uždaryti ir bankinės operacijos tom dienomis nebus atliekamos.

• **Prieš atnaujindami** savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

PARDUODAMAS

Naujas 3 miegamųjų ranch tipo namas prie Stevens Blvd., Eastlake. 1½ vonios. Rūsų, 51x250 sklypas. "Disposal" ir sienoje įmūrytas pečius. Kaina — 23,900.

★

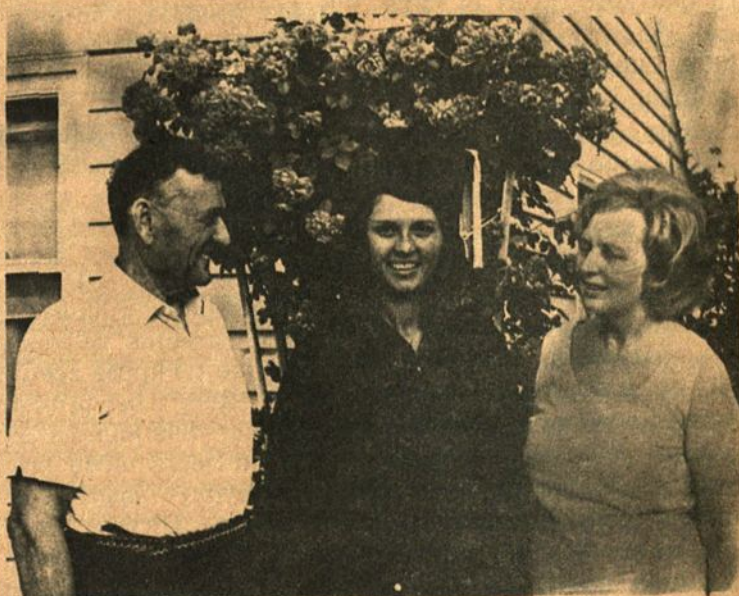
Euclide bungalow. Į šiaurę nuo Lake Shore. 3 miegamieji su 2 voniomis. Didelis salionas su židiniu, formalus valgomasis kambarys. Rūsų, 2 automobilių garažas, sklypas 50x150. Namai apie 30 metų senumo. Prašo 29,500. Vakaraus po 5 val. skambinti RE 1-6140.

VINE REALTY INC.
WH 2-4440

Miss Lithuania aukštųjų mokslų bakalaureatė

Gražus pavasaris atneša džiaugsmą žmonijai ir gamtai, o mūsų studijuojančiam jaunimui naujų laimėjimų ir pasiekimų laurus. Šiomis dienomis, kaip ir kiekvienais metais, tūkstančiai jaunuolių įvairiose šio krašto aukštosiose mokyklose sunkiu darbu, pastangomis ir patvarumu apsidariaus naujais moksliniais laipsniais ir išskilmingomis savo profesorių kalbomis buvo gražiomis tradicinėmis išskilmėmis palydėti į naują savistovų gyvenimą, kuris visiems žada netikėtus akiračius, bet taip pat uždeda ir naują atsakomybę už to gyvenimo tvarką ir jo progresą.

Džiugu, kad daugelio šio krašto aukštųjų mokyklų absolventų ilgus sąrašus puošia ir palyginamai didelis skaičius lietuviškų pavardžių. Clevelando Valstybinio Universiteto (CSU) daugiau negu tūkstantiniame absolventų sąraše šalia keliolikos lietuviškų vardų liko įrašytas ir Dailios Marijos Orantaitės vardas. Išpūdingose baigimo išskilmėse jai pedagoginių mokslų skyriaus Dekanas prof. Sam P. Higgins, Ph.D. iškilmingai įteikė bakalaureato pažymėjimą.

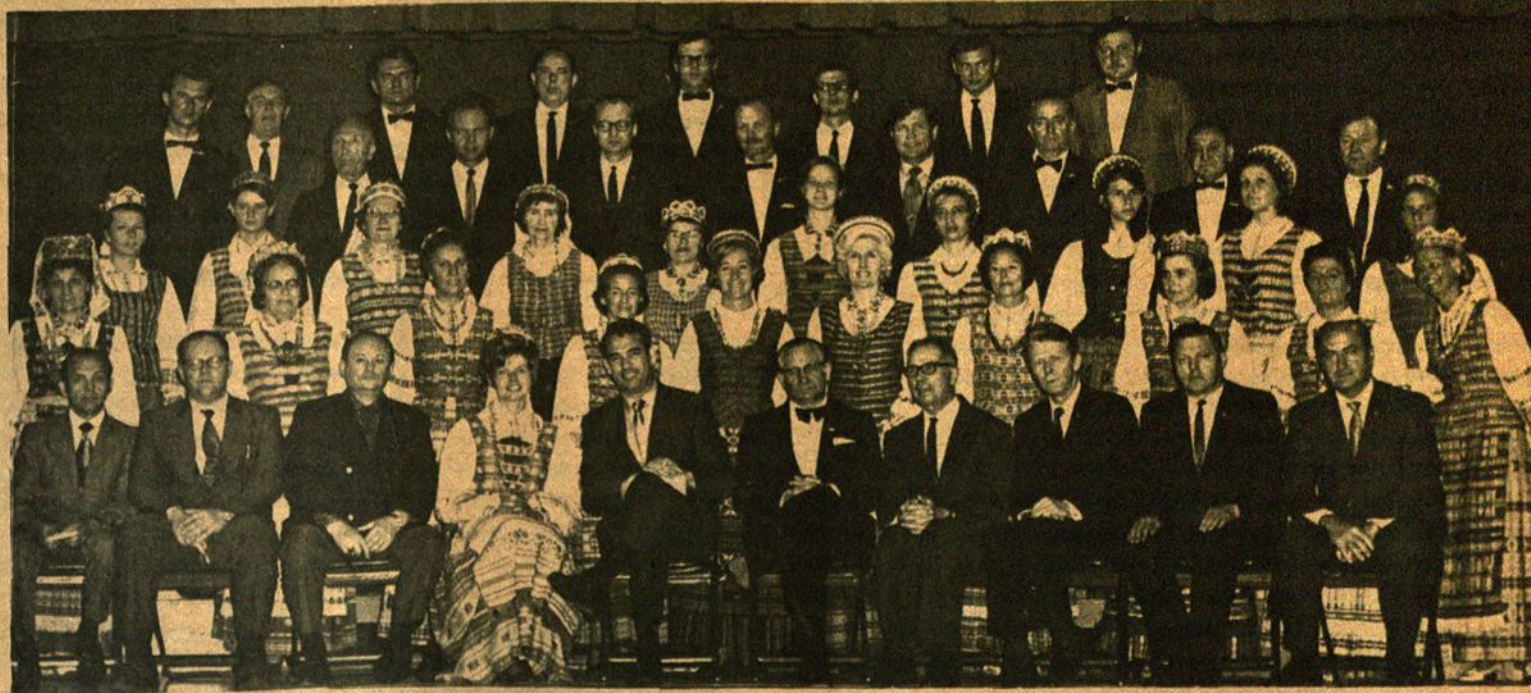

Dalia Orantaitė Clevelando valstybiniame universitete gavusi Bachelor of Science in Education su savo tėveliais Stasiu ir Juze Orantais.
V. Bacevičiaus nuotrauka

Prieš kelis metus D. Orantaitė baigė komercinį Dyke Universitetą. Bet jausdama savyje paveldėtus pedagogės gabumus ir pašaukimą tuojau ryžosi ir toliau studijuoti pedagoginius mokslus CSU universitete.

Naujoji bakalaureatė netik mums Clevelando lietuviams, bet ir visai pasaulio lietuvių bendruomenei yra žinoma jaunosios kartos veikėja. Nors ir gimusi jau emigrantinėje lietuvių tautos aplinkoje Vokietijoje (Augsburge) ji spėjo suaugti ir subręsti lietuviškajam darbui ir nuo pat mokyklinio suolopradžios aktingai įsijungė į mūsų tautinę veiklą.

Nesiribodama griežtųjų mūsų jaunimo ideologinių organizacijų organizacinėmis ribomis, ji

Prieš sėkmadienį šv. Jurgio parapijos salėje, po surengto birželio minėjimo, Čiurlionio ansamblio, išpildęs meninę programą ir ALT vadovybė su svečiais. Sėdi iš kairės: V. Palūnas, ALT skyr. pirm. inž. A. Pautienis, pagrindinis kalbėtojas A. Kasiulaitis, I. Bublienė, Clevelando miesto tarybos pirm. ir kandidatas į JAV kongresą James V. Stanton, komp. A. Mikulskis, PLB pirm. S. Barzdukas, K. Žiedonis, A. Jonaitis ir P. Razgaitis.

• **Birželio įvykių** minėjimas rengtas š. m. birželio 21 d. ALT Clevelando skyriaus valdybos, dalyvių skaičiumi buvo gausus, nors dėl blogo oro teko daryti šv. Jurgio parapijos salėje.

Minėjimą atidarė ALT skyr. valdybos pirm. inž. A. Pautienis. Pagrindiniu kalbėtoju buvo A. Kasiulaitis.

visas savo jaunasias jėgas paaukojo bendrąjam mūsų tautiniam judėjimui ir organiškai pritaupo Skautų organizacijoje, kurios Clevelando Akademikų Skaučių Draugovei ir šiuo metu ji sekmingai pirmininkauja.

Savo prigimtu socialumu, draugiškumu ir neabejotinomis idealistinėmis nuotaikomis Dalia patraukė visos išorinės aplinkos viešąjį dėmesį, o be to dar likimo apdovanota išimtinai dailiai ir patrauklia išvaizda, 1968 metais Pasaulio Lietuvių Kongrese laimėjo "Miss Lithuania" titulą, kurį dar ir šiandien garbingai ir pavydėtinu orumu nešioja.

Š. m. birželio m. 13 d. visada lietuvišku vaišingumu atžymėtuose bakalaureatės Dailios tėvėlių Juzės ir Stasio Orantų namuose susirinko jaunos giminių, giminaičių, gerų draugų ir entuziastingų kolegų — akademikų būrys pasidžiaugti Dailios laimėjimais ir pabendrauti jos pačios ir jos mielųjų tėvėlių globoje. Sveikinimų grandinę ypatingai papuošė puotos metu gauta sveikinimo telegrama iš tėvų žemės...

Dailios Orantaitės tėvas — Stasys Orantas — yra plačiai žinomas Lietuvos kooperatininkas, buvęs Lietūkio Direktoriaus, o bakalaureatės motina Juzė Plėdaitė-Orantienė iš pačios prigimties yra pedagogė — mokytoja likusi iki pat šių laikų nepalaužiamai ištikima savo pašaukimui ir šiuo metu nuolatos talkininkauja vietinei lietuistinei mokyklai.

Tad ir naujoji bakalaureatė Dalia pavyzdingu tobulumu paveldėjusi iš savo tėvo visuomeninės kooperatinės veiklos pradus, o iš motinos didelį jaunimo auklėjimo ir jo ugdymo bei tobulinimo pašaukimą, neabejotinai žada daug gražių vilčių lietuviškos veiklos palaiškymo ir jos puoselėjimo keliuose. (jd)

tis. Po jo kalbėjo Clevelando miesto tarybos pirm. ir kandidatas į JAV kongresą James V. Stanton, kuriam uė jautrius žodžius ir simpatiją lietuvių tautai buvo ne pagailėta aplovismentų. Meninę programą išpildė Čiurlionio ansamblis, vadovaujamas muz. A. Mikulskio.

Šis minėjimas buvo prarvestas pavyzdingai ir neištestas. Viso užtruko tik 1 val. 15 min. ir žmonės skirstėsi neišsarginti.

• **Anglų kalbos** pamokos suaugusiems duodamos kiekvieną antradienį ir ketvirtadienį nuo 10 iki 12 val. ryto, St. Clair Recreation Center, 6250 St. Clair Ave., prie Norwood. Mokslas dykai.

• **Globe Parcel Service, Inc.** Clevelando skyrius, dėl atostogų bus uždarytas nuo liepos mėn. 4 dienos iki liepos mėn. 28 dienos.
787 E. 185 St.
Cleveland, Ohio 44119
Tel. 486-1836

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

REGISTERED NURSE
FULL OR PART TIME
2:30 - 11 P.M. or 11 - 7 A.M.
Responsible, mature person sought for first class geriatric nursing home in eastern suburb. ECF certified. Competitive salary range, fringe benefits. References required. Call 371-5500 8 a.m. - 5 p.m.

THE
MONTEFIORE
HOME
3151 Mayfield Rd.
CLEVELAND HEIGHTS, OHIO
(42-48)

MACHINIST
Experienced in machine assembly
also
STEEL FITTERS
For Conveyor Assembly
Days & Nights.
Will consider part time help.

MAYFRAN,
INCORPORATED
1710 Clarkstone Rd.
Euclid, Ohio
(44-50)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue 936 East 185th Street
361-1763 531-7770

RITA ČYVAITĖ — VĖL TRIGUBA ČEMPIONĖ

Clevelande birželio 6 d. įvyko Clevelando distrikto Junior High School mergaičių lengvosios atletikos pirmenybės.

Šiose varžybose LSK Žaibo lengvatletė Rita Čyvaitė, atstovaudama Villa Angela Academy, laimėjo 3 pirmas vietas ir buvo pripažinta iškiliausia pirmenybių dalyve. Jos laimėtos rungtys buvo: šuolis į tolį — 16'—11 1/2" (5.17 m.), 50 yd. kliūtinis bėgimas — 7.4 sek. (naujas pirmenybių rekordas) ir 440 yd bėgimas — 65.5 sek. (naujas pirmenybių rekordas). Pažymėtina, kad šuolio į tolį pasekmė yra kartu ir naujas Š. Amerikos lietuvių rekordas, moterų ir mergaičių A ir B klasėse. Tai jau yra antras panašus jos laimėjimas ši sezoną. Gegužės 9 d. R. Čyvaitė laimėjo tris pirmas vietas Clevelando diecezijos katalikiškų gimnazijų lengvosios atletikos pirmenybėse.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 28 D. L.V.S. Ramovė ruošia gegužinę p. Visockio sodyboje.

RUGSEJO 12 D. Abiturientų pristatymas — balius.

RUGSEJO 26 D. Dirvos vakaras.

SPALIO 4 D. — LRK Moterų Sąjungos 36 kuopos metinė vakarienė Naujosios parapijos salėje.

MŪRINIS NAMAS

9 kambarių kolonialinis. Biblioteka ir salionas. Nauja moderniška virtuvė. 3 1/2 vonios. 3 židiniai. Geros kokybės namas gerame rajone. Prašo virš 40,000. Skambinti C. Russo 261-5100.

WM. T. BYRNE
REAL ESTATE, INC.
26101 Euclid Ave.
Euclid, Ohio
Tel. 261-5100

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ALIAS suvažiavime išrinkta naujoji centro valdyba iš Los Angeles gyvenančių narių, pareigomis pasiskirstė sekančiai: pirm. inž. V. Vidugiris, vicepirm. arch. E. Arbas, išd. inž. E. Vilkas, sekr. inž. Ž. Brinkienė ir valdybos narys inž. A. Juodikis.

PRANEŠIMAS

LST Korp! NEO-LITHUANIA stovykla š.m. įvyks nuo rugpjūčio 30 iki rugsėjo 6 d.

Stovykla vyks gražioje Blue Water Manor, Diamond Point N.Y. 12824, vasarvietėje.

Norintieji vykti į stovyklą registruojasi ir su moka \$10.00 užstato, (kuris vėliau bus priskaitytas prieš stovyklos mokėsimą) pas Bronių Kasakaitį -- 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629, Tel. 778-7707.

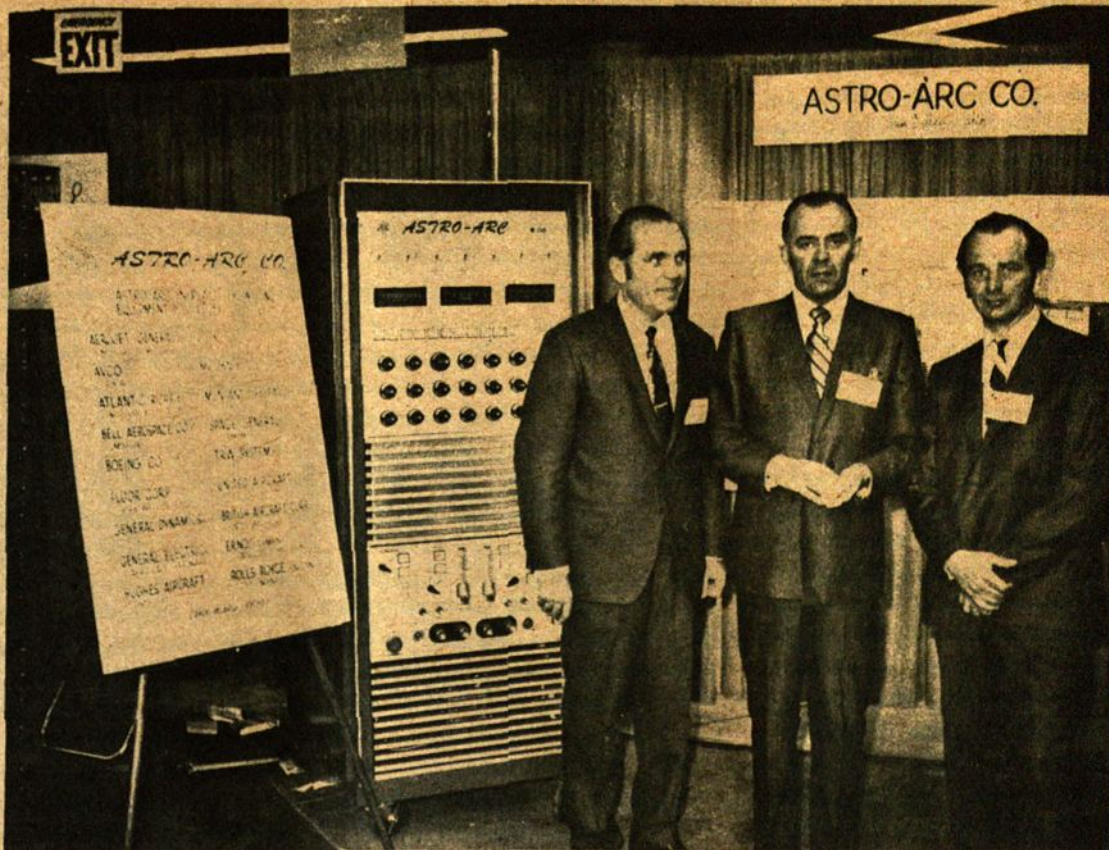
Stovyklos sąlygos bus paskelbtos vėliau.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

• EDVARDAS PAUKŠTIS, gegužės mėn. gale baigė Whitewater, Wis. Universitete Business Administration Skyrių ir gavo Bachelor laipsnį. Į diplomo įteikimo iškilmes buvo atvykę jo tėvai Antanas ir Veronika Paukščiai, uošviai Mečys ir Valerija Šimkai ir kiti giminės. Edvardas tuoj pat gavo savo specialybės darbą Chicagoje ir tarnaudamas darys masterį De Paul Universitete.

• VARPO skaitytojų suvažiavimo proga rengiamas simpoziumas "Lietuvių politinės ideologijos naujų idėjų šviesoje" įvyks birželio 27 dieną, šeštadienį 3 val. p.p. Community salėje Union Pier, Michigan. Poezijos vakaras įvyks ten pat 9 val. vak. Popoezijos skaitymo bus vaišės ir šokiai.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Kalifornijoje veikianti lietuvių bendrovė Astro-Arc Co, kurios prezidentu yra inž. G. Kazlauskas, š.m. birželio 8-11 d. dalyvavo American Welding Society parodoje Clevelande su savo įmonės gaminiais. Astro-Arc bendrovė gamina metalui suvirinti aparatus ir instrumentus. Į parodą buvo atvykę tos bendrovės inžinieriai lietuviai demonstruoti savo gamybos aparatus. Nuotraukoje prie vieno aparato stovi: inž. E. Vilkas, prez. G. Kazlauskas ir inž. M. Gedgaudas. Pažymėtina, kad į šios bendrovės veiklą yra įsijungę ir iš Clevelando į Kaliforniją persikėlę Vilties Draugijos valdybos išdininkas Vincas Juodvalkis.

LENGVAATLETŲ PASEKMIŲ REGISTRACIJA

ŠALFASS-gos Lengvosios Atletikos Komitetas kreipiasi į visus Š. Amerikos lietuvių sporto vienetus, bei pavienius lengvatletus, prašydamas užregistruoti šiais metais ar, eventualiai, ir anksčiau pasiektas lengvosios atletikos pasekmes, jei iki šiol dar nėra to padarę.

L. A. K-tas nori suregistruoti visus lietuvių lengvatletų pasiekimus ir sudaryti leng. atletikos pasekmių lenteles 1970 metams ir taipogi nuo SALFASS-gos išikūrimo (1951 m.). Lenteles sudaromos suaugusių ir visose prieauglio klasėse.

Registruojant pasekmę reikalinga pažymėti: a) lengvatleto vardą,

pavardę, gimimo datą (būtina prieauglio klasėse), adresą ir klubinę priklausomybę; b) rungties pavadinimą (mėtymuose -- įrankio specifikaciją); c) pasekmės atlikimo datą ir vietą; d) varžybų pavadinimą ir rengėjus; e) klasę ir užimtą vietą ir, žinoma f) pačią pasekmę originaliais vienetais. Taipogi reikalinga prisiųsti pateisinamąjį dokumentą (pažymėjimas iš savo mokyklos, klubo ar varžybų rengėjų; varžybų pasekmių biuletenis, laikraščio iškarpos ar pan.). Pateisinamasis dokumentas gali būti prisiųstas ir vėliau, jeigu reikalinga ilgesnio laiko jam gauti.

Pažymėtina, kad visos oficialių lietuviškų bei pabaltiečių varžybų pasekmės yra žinomos ir jų pranešti ne reikia. Reikalingos tik už lietuvių bei pabaltiečių varžybų ribų pasiektos pasekmės.

Šis pranešimas ypatinai liečia pavienius lietuvių sporto klubams nepriklausančius ar labai mažą ryšį su savo klubais turinčius sportininkus, kadangi su jais nėra galimybės susirišti per klubus.

Paskemes prašome registruoti šiuo adresu: A. Bielskus, 30207 Regent Road, Wickliffe, Ohio, 44092.

PRAŠO ŽINIŲ

Telšių vyskupas Vincentas Borisevičius bolševikų suimtas ir nuteistas mirties bausme už partizanų rėmimą, mirties bausmę pakeitė civiline mirtimi. Pakeitė jo pavardę ir uždraudė bet kokią susirašinėjamą, išsiuntė į nežinomą vietą, kurioj ir mirė kankinio mirtimi. Pasiryžta išleisti jo pelnytą rimtą biografiją. Yra jau jos leidėjas, mecenatas yra ir redaktorius, bet trūksta reikiamų žinių. Todėl nutarta kreiptis į po visą laisvąjį pasaulį išsisklaidžiusius lietuvius, turėjusius su vysk. V. Borisevičium tiesioginių ryšių, jį stebėjusius iš tolo, o taip

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN OR 1ST CLASS
SKILLED
DIE MAKERS
DIE REPAIRMEN
Experienced on Die Casting or
Trim Dies and Tools.
1ST and 2ND SHIFTS
Liberal company paid benefits
Apply in person or call 481-3050
SUPERIOR DIE CASTING
CORP.
1001 LONDON RD.
CLEVELAND, OHIO
(45-51)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
All Around MACHINISTS
Job shop experience required on
Engine Late & Bridgeport Mills.
First shift, overtime & fringe benefits.
SPECIAL PARTS MACHINE
& TOOL CO.
11216 BROOKPARK RD.
CLEVELAND, OHIO
267-3316 (47-53)

M/F

OPPORTUNITY FOR REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

Department Supervisor in 222 bed
Extended Care Facility -- to work
with medical and para-medical team
which includes: An Occupational
Therapist, Medical Social Worker,
Professional Nursing Staff, Medical
Director, Speech Therapist, Staff
Biologist. Benefits included: Competitive
salary, two weeks vacation,
sick leave, 11 paid holidays, longevity
compensation, retirement program,
\$300,000 personal liability and
malpractice insurance, Blue Cross --
Blue Shield M.V.F.-1 coverage with
O.B. and master medical riders and
\$7,000.00 life insurance.
Martha T. Berry Memorial Medical
Care Facility, 43533 Elizabeth Road,
Mount Clemens, Michigan 48043.
Phone (313) 465-1922 -- Extension
250. (57-59)

FEMALE

WANTED AT ONCE
SEWING MACHINE
OPERATORS
Experienced preferred, will accept
trainees.
Steady hourly rate.
Apply in person
Next to 117 Rapid Station
CHALFANT SEWING
FABRICATORS
11525 MADISON AVE.
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer
(45-54)

MŪSŲ PRAEITIES BEIEŠKANT

"MŪSŲ PRAEITIES BEIEŠKANT" Česlovo Gedgaudo knyga jau paruošta spaudai.

Kaip žinote iš Dirvoje spausdintų ištraukų šioje knygoje iškeliama giliausia Baltų praeitis visai naujoje šviesoje, pasirėmus vėliausiais šaltiniais. Pažangos amžiuje negalime tenkintis svetimos propagandos dažnai sužalota mūsų istorija bei pro-istorė. Turime bešališkai paskelbti oficialius dokumentus ir naujausius archeologinius radinius, kurie tą mūsų praeitį garbingai nušviečia.

Knygoje medžiagos trigubai daugiau, negu buvo spausdinta Dirvoje. Be to, atskleidžiama nepertraukiama mūsų istorinė raida nuo Kristaus laikų ligi Mindaugo, kurios dar niekas nėra paskelbęs. Plačiai aprašoma senovės Baltų tikyba ir aukšta kultūra, duodama daugiau 70 iliustracijų bei žemėlapių. Negailėta pastangų, kad gražiai įrišta didelio formato vertinga knyga 400 psl. puoštų kiekvieno lietuvių biblioteką.

Tie praeities klausimai gavo naujumu ir netikėtumu turės sukelti kontraversijų. Diskusijoms bus progos knygai pasirodžius, — kiekvienas mūsų galėsime apsispręsti knygą perskaite, nes duodami faktai paremti moksliniais šaltiniais, kurių sąrašas patiekiamas knygos pabaigoje (apie 150 veikalų).

Iš anksto suteikta Jūsų parama yra būtina, kad knygos leidėjams nuimtų nuo pečių rizikos našta. Todėl prašome Jus prisidėti prie visai lietuvių tautai naudingo žygio savo įnašu:

\$500.00 ir daugiau — Mecenato vardu;
\$100.00 ir daugiau — Rėmėjo;
\$15.00 — Prenumeratoriaus.

Mecenatų bei rėmėjų sąrašas bus atspausdintas knygos pabaigoje. Čekius ar perlaidas prašome adresuoti: "Gedgaudo knygos Talkai" ir siųsti komiteto išdininkui J. Kutrai: 1011 — 19 St., Santa Monica, Calif. 90403.

Reiškiamo Jums gilią pagarbą ir iš anksto dėkojame.

KOMITETAS:

Alena Devenienė, Stasė Pautienienė, Juozas Balčiūnas--Švaistas, Jonas Kutra, Algirdas Budreckas.

— (I Š K I R P T I) —

Komiteto išdininkui J. Kutrai,
1011 — 19 Street,
Santa Monica, Calif. 90403

Siunčiu Č. Gedgaudo istorinei knygai "Mūsų praeities beieškant" išleisti dol.

Mano adresas:

Data

Parašas

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

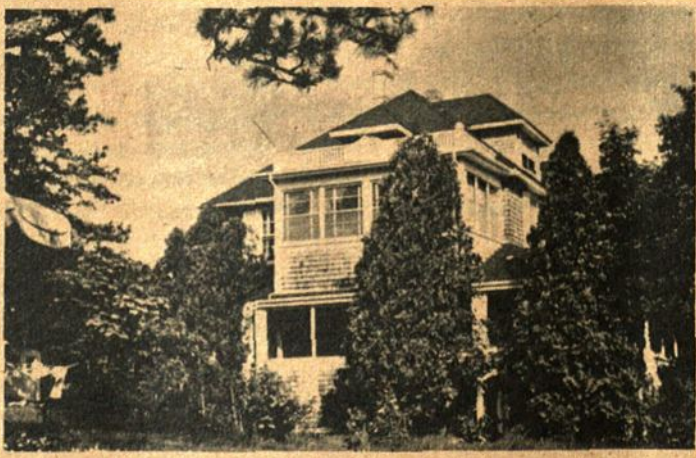
87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARLA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žaunynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Lietuvių Budžių Clevelande įsteigėjui ir globėjui dr. K. PAUTIENIUI ir šeimai, mylimai motinai

A. A.

URŠULEI PAUTIENIENEI

Lietuvoje mirus, gilią užuojautą reiškia

Antanas ir Agnė Jonačiai
ir
Lietuviams Budžiams
Remti Valdyba